

Sammanfattning

I betänkandet behandlas regeringens proposition 1998/99:80 Kasinospel i Sverige m.m. jämte ett antal motioner, dels väckta med anledning av propositionen, dels väckta under allmänna motionstiderna hösten 1997 och hösten 1998.

I propositionen föreslås riksdagen anta en kasinolag som tillåter att kasinospel skall få anordnas i Sverige.

Utskottet tillstyrker att tillstånd till kasinospel endast skall få ges till statliga företag. Det skall få finnas högst sex kasinon. Under den första tiden avses dock högst fyra kasinon få öppnas. Utskottet tillstyrker också att lagen skall ha bestämmelser om en åldersgräns om 20 år för tillträde till ett kasino, registrering vid kasinobesök, förbud mot kreditgivning, tillsyn av Lotteriinspektionen m.m. Enligt regeringens förslag skall också kameraövervakning ske av lokalen. En ändring i lagen (1998:150) om allmän kameraövervakning tillstyrks av utskottet.

I propositionen föreslås vidare vissa ändringar i lotterilagen (1994:1000) beträffande varuspelsautomater och värdeautomater.

Spel på varuspelsautomater skall enligt förslaget få anordnas endast i samband med offentlig nöjeställning i form av tivoli eller liknande. Varuvinster skall inte få lösas in mot andra varor eller kontanter. Utskottet tillstyrker förslaget.

Spel på värdeautomater föreslås få anordnas även i samband med bingo-spel. Högsta värdet av spelarens insats föreslås begränsas till ca 5 kronor och högsta värdet av vinsten till ca 500 kronor (beloppen är basbeloppsreglerade). Hela det belopp som värdeautomaten ger ut i form av värdebevis skall enligt förslaget få lösas in mot kontanter. Utskottet tillstyrker även denna ändring av lotterilagen.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att lagen (1972:820) om skatt på spel ändras så att det inte längre skall utgå någon skatt på spel på varuspelsautomater. Vidare tillstyrks att lagen (1991:1482) om lotteriskatt ändras så att insatser och vinster som hänför sig till utländskt speldeltagande vid vadhållning i samband med hästtävlingar, där deltagande i vadhållningen efter tillstånd av regeringen även kan ske via utländsk trav- eller galopporganisation, inte skall beaktas vid bestämmandet av behållningen. Vidare tillstyrks att lotteriskatt inte skall betalas för sådant spel enligt kasinolagen, som har anordnats av företag som i sin helhet ägs av staten.

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 juli 1999, förutom lagen om ändring i lagen (1972:820) om skatt på spel som föreslås träda i kraft den 1 januari 2001. Den del av ändringen i lotterilagen (1994:1000) som gäller värdeautomater föreslås träda i kraft den 1 oktober 1999. Utskottet tillstyrker även dessa förslag.

Utskottet avstyrker motioner väckta med anledning av propositionen och ett antal motioner från allmänna motionstiderna åren 1997 och 1998, vilka rör frågor om spel- och lotterifrågor.

Till betänkandet har fogats tjugoen reservationer och fyra särskilda yttranden.

Propositionen

I proposition 1998/99:80 Kasinospel i Sverige m.m. föreslår regeringen (Finansdepartementet) – efter hörande av Lagrådet – att riksdagen antar de i propositionen framlagda förslagen till

1. kasinolag,
2. lag om ändring i lagen (1972:820) om skatt på spel,
3. lag om ändring i lagen (1991:1482) om lotteriskatt,
4. lag om ändring i lotterilagen (1994:1000),
5. lag om ändring i lagen (1998:150) om allmän kameraövervakning.

Lagförslagen har intagits som *bilaga* i betänkandet.

Motioner

Motioner väckta med anledning av propositionen

1998/99:Kr7 av Sten Andersson (m) vari yrkas

1. att riksdagen med ändring av regeringens förslag beslutar att uppnådd myndighetsålder, dvs. 18 år, skall gälla vid spel på kasino,
2. att riksdagen avslår förslaget i propositionen om registrering vid kasinobesök.

1998/99:Kr8 av Elisabeth Fleetwood m.fl. (m) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om åtgärder mot spelberoende,
2. att riksdagen beslutar avslå 3 § i förslaget till kasinolag i enlighet med av som anförts i motionen,
3. att riksdagen beslutar avslå 11 § i förslaget till kasinolag i enlighet med vad som anförts i motionen,
4. att riksdagen beslutar avslå 17 § i förslaget till kasinolag i enlighet med vad som anförts i motionen,
5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om stöd till det lokala idrotts- och föreningslivet,
6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om efterlevande av bestämmelsen om registrering vid tillträde till kasinon.

1998/99:Kr9 av Barbro Westerholm m.fl. (fp) vari yrkas

1998/99:KrU11

1. att riksdagen avslår proposition 1998/99:80,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utveckling av metoder för behandling och rehabilitering av spelberoende,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om resurser för hjälp till spelberoende,
4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utbildning av berörda personalgrupper om spelberoende,
5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om information till allmänheten om problemspelande.

1998/99:Kr10 av Hans Stenberg (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om etablering av ett internationellt kasino i Sundsvall.

1998/99:Kr11 av Inge Carlsson (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om etablering av kasino i Norrköping.

1998/99:Kr12 av Gudrun Schyman m.fl. (v) vari yrkas

1. att riksdagen avslår regeringens förslag till kasinolag,
2. att riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1972:820) om skatt på spel,
3. att riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1991:1482) om lotteriskatt,
4. att riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i lotterilagen (1994:1000),
5. att riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1998:150) om allmän kameraövervakning,
6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om gräns för antalet värdeautomater,
7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utredning om folkrörelsernas ekonomi,
8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om högsta insats respektive vinst vid spel med värdeautomater,
9. att riksdagen ger regeringen i uppdrag att återkomma med förslag när Lotterilagsutredningen kommit med sitt betänkande.

1998/99:Kr13 av Berit Andnor m.fl. (s, m, c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om etablering av ett statligt kasino i Åre.

1998/99:Kr14 av Inger Davidson m.fl. (kd) vari yrkas

1. att riksdagen avslår regeringens förslag att införa internationella kasinon i Sverige,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om insatser och resurser för spelberoende,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kartläggning av marknadsföringen av spel och lotterier,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om föreningslivets ställning på spelmarknaden,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om tillstånd till föreningslivet vad gäller värdeautomater i bingohallar,

6. att riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag om hur hela automatspelsmarknaden skall regleras, styras och kontrolleras,

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en konsekvensutredning när det gäller de ekonomiska effekterna för föreningslivet i samband med systemomläggning,

8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om Lotteriinspektionen.

1998/99:Kr15 av Lennart Kollmats och Kenth Skårvik (fp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om satsningar för hjälp till spelberoende,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om konkurrensen på spel- och lotterimarknaden,

3. att riksdagen beslutar om sådan lagändring att också folkrörelseägda företag genom licensförfarande kan bedriva kasinoverksamhet,

4. att riksdagen avslår regeringens förslag, i enlighet med vad som i motionen anförts, om registrering av kasinobesökare.

1998/99:Kr16 av Ewa Larsson och Matz Hammarström (mp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en jämn fördelning av marknadsandelarna mellan de tre aktörerna på spelmarknaden,

2. att riksdagen avslår regeringens förslag till kasinolag,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om spelautomater,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om folkrörelsernas användning av den nya tekniken.

1998/99:Kr17 av Krister Örnfjäder m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om etablering av kasinon på turistorter.

1998/99:Kr18 av Margareta Andersson m.fl. (c) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar att 6 § förslag till kasinolag skall ges följande lydelse: Registret skall innehålla uppgift om besökarens namn, personnummer eller annat identifieringsnummer, postadress samt uppgift om tidpunkt för besöket,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vinstdelningen av överskottet från statens spel,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om tillstånd att etablera kasinon.

1998/99:Kr19 av Jan Backman (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att tillstånd till värdeautomatspel också skall kunna lämnas till folkrörelserna.

1997/98:Kr504 av Tuve Skånberg och Holger Gustafsson (kd) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att kasinoverksamhet skall förbli förbjuden i Sverige.

1997/98:Kr515 av Barbro Johansson och Ragnhild Pohanka (mp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att en högsta gräns för utdelning av vinstsumma införs och att denna gräns föreslås vara 3 miljoner kronor,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att del av vinst i större lotterier m.m. skall gå till välgörande ändamål.

Motioner väckta under allmänna motionstiden 1998

1998/99:Kr274 av Birger Schlaug m.fl. (mp) vari yrkas

68. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att barn- och ungdomsverksamhet inom kulturområdet också skall kunna få ta del av överskott på spel.

1998/99:Kr501 av Bertil Persson (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kasino i Båstad.

1998/99:Kr504 av Tuve Skånberg och Holger Gustafsson (kd) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att kasinoverksamhet skall förbli förbjuden i Sverige.

1998/99:Kr512 av Carina Moberg och Eva Johansson (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om folkrörelsernas ställning på lotterimarknaden.

1998/99:Kr518 av Dan Kihlström m.fl. (kd) vari yrkas

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att det aviserade vinstdelningssystemet måste komma igång.

1998/99:Kr519 av Bo Lundgren m.fl. (m) vari yrkas

6. att riksdagen beslutar att statlig spelverksamhet skall överlåtas till idrotten och ideella organisationer i enlighet med vad som anförts i motionen,

10. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om avkastning på automatspel.

1998/99:Kr520 av Lennart Kollmats m.fl. (fp) vari yrkas

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att öka folkrörelsernas andel av spelmarknaden.

1998/99:Kr521 av Peter Pedersen m.fl. (v) vari yrkas

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om spelintäkter.

1998/99:Kr522 av Charlotta L Bjälkebring (v) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar riva upp beslutet om införande av kasino med internationella regler i Sverige enligt vad i motionen anförts,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om initiativ till samverkan mellan lotterimyndigheter i olika länder.

1998/99:Fi504 av Elizabeth Nyström och Ingvar Eriksson (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om folkrörelsernas möjligheter till intäkter från spel och lotterier.

1998/99:So211 av Barbro Westerholm (fp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om åldersgräns för spel.

1998/99:So457 av Barbro Johansson m.fl. (mp) vari yrkas

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att en högsta gräns för utdelning av vinstsumma införs och att denna gräns föreslås vara 3 miljoner kronor,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att en ideell organisation, såsom Amnesty International, skall ges i uppdrag att fördela överskjutande pengar från anordnat lotteri till hjälpinsatser för barn och människor i utsatta situationer.

Ärendets beredning

Under ärendets beredning har på kulturutskottets begäran information lämnats av expeditions- och rättschefen Nils Dexe, Finansdepartementet, samt generaldirektören Lars Högdahl och chefsjuristen Lars Lundholm, Lotteriinspektionen.

Företrädare för följande myndigheter och organisationer m.m. har uppvaktat utskottet: AB Svenska Spel, Arena bingoallians, Cherryföretagen AB, Folkrörelsernas Samarbetsorgan för Lotterifrågor (FSL), Regionförbundet i Kalmar län, Solna Vikings, Riksettans bingoallians, Strand Hotell i Borgholm, Sveriges Hotell- och Restaurangföretagare (SHR), Sveriges Riksidrottsförbund (RF), Vasalunds IF och Ölands Kommunalförbund.

Ett antal skrivelser har kommit in till utskottet med anledning av propositionen.

Allmänt

Lotterilagsutredningen

År 1997 tillsattes en särskild utredare med uppdrag att göra en översyn av lotterilagen (1994:1000). Utredaren fick i uppdrag att i huvudsak

- lämna förslag till en teknikoberoende lagstiftning genom att ange hur lotterilagen om möjligt kan omformas till en ramlag i kombination med föreskrifter på en lägre nivå än lag eller se över lotterilagens definitioner, begrepp och tillämpningsområden
- lämna förslag till hur lotterilagen och lagen (1982:636) om anordnande av visst automatspel kan föras samman i lotterilagen samt ge förslag till bestämning och reglering av automatspel
- utreda om lotterilagen behöver anpassas till EG-rätten

- analysera utvecklingen av spel över Internet m.m. och bedöma om det är möjligt och om det finns behov av att förhindra spel över Internet m.m. från utlandet.

I direktiven anges att den grundläggande principen, nämligen att överskottet från spel- och lotteriverksamhet skall tillfalla det allmänna eller allmännyttiga ändamål, ligger fast. Fördelningen mellan och förutsättningarna för staten, hästsporten och folkrörelserna att bedriva spel- och lotteriverksamhet skall inte behandlas.

Utredningen antog namnet Lotterilagsutredningen.

Utredningen överlämnade i november 1998 delbetänkandet Automatspel (SOU 1998:144) innefattande en översyn av bestämmelserna om automatspel.

Utredningen beräknas i övriga delar vara slutförd i slutet av sommaren 1999.

Utskottet

En sund spelmarknad (propositionens avsnitt 5)

Regeringens utgångspunkter (5.1)

Regeringen framhåller att utgångspunkten för dess övergripande ställningstagande angående den svenska spel- och lotterimarknaden har varit och fortfarande är att det överskott som uppkommer från verksamheten skall vara förbehållet staten, föreningslivet och hästsporten. Nettoinkomsterna skall med andra ord komma det allmänna eller allmännyttiga ändamål till godo. Kommersiella intressen tillåts inom spelverksamheterna restaurangkasino, varuspelsautomater samt marknads- och tivolinöjen. Dessa har ansetts utgöra spel av förströelsekaraktär där vinstchansen inte har varit det dominerande inslaget. Regeringen eftersträvar inte en ökad omsättning på spelmarknaden som inte leder till ökade inkomster. Enligt regeringen är det även viktigt att sociala skyddshänsyn, konsumentintressen och bedrägeririsker beaktas när nya spelformer utvecklas. Lotterier får inte, med vissa undantag, anordnas utan tillstånd från en myndighet.

Regeringens ambition är att aktivt verka för att marknaden långsiktigt utvecklas positivt och sunt för att möjliggöra dels höga inkomster till staten och föreningslivet, dels en bred trav- och galoppsport av god kvalitet.

Fördelning av spel- och lotterimarknaden mellan staten och folkrörelserna (5.2)

Regeringens bedömning

Riksdagen har tidigare beslutat att föreningslivet skall ha en acceptabel andel av spelmarknadens samlade överskott som delfinansiering av sin verksamhet (prop. 1993/94:182, bet. 1993/94:KrU32, rskr. 1993/94:415).

Omsättningen på den svenska spel- och lotterimarknaden uppgick 1998 till 29 miljarder kronor enligt en sammanställning som Lotteriinspektionen gjort.

Det statliga spelbolaget AB Svenska Spel samt AB Trav och Galopp (ATG) ökade sin sammanlagda andel av den totala omsättningen på spelmarknaden från ca 60 % 1970 till ca 80 % 1990. Under samma tidsperiod sjönk föreningslivets andel från ca 31 % till ca 17 %. Enligt den senaste rapporten från Lotteriinspektionen har föreningslivets andel minskat ytterligare mellan åren 1997 och 1998. Det finns enligt regeringen inget som tyder på att denna nedåtgående trend för föreningslotterierna kommer att brytas.

Det är enligt regeringen viktigt att folkrörelserna själva får möjlighet att bidra till sin egen finansiering genom tillräckligt goda förutsättningar att anordna lotterier.

Mot denna bakgrund har regeringen för avsikt att tillsätta en utredning med uppdrag att ta fram förslag till hur föreningslivets ställning på den svenska spel- och lotterimarknaden kan stärkas. Härvid skall även beaktas den betydelse som de statliga spelen har för statens inkomster. Regeringen anför vidare att även frågan om delegering från regeringen till Lotteriinspektionen av tillståndsprövningen för AB Svenska Spel och ATG bör utredas. Målet är att förslagen till förändring kan presenteras under hösten 1999 samt beredas gemensamt med Lotterilagsutredningens slutbetänkande och regeringens prövning i fråga om förlängda tillstånd för spel till AB Svenska Spel och AB Trav och Galopp efter den 31 december 1999.

Motionsförslag och utskottets bedömning

I sju motioner berörs frågan om *ökning av folkrörelsernas andel av spel- och lotterimarknaden*.

I motion Fi504 (m) anfördes att företrädare för folkrörelserna, via Folkrörelsernas samarbetsorgan i Lotterifrågor (FSL), bör ges fullgoda möjligheter att vidareutveckla BingoLotto och närbesläktade spel för att öka folkrörelsernas andel av spelmarknaden.

Företrädare för Folkpartiet påpekar i två motioner, Kr15 yrkande 2 och Kr520 yrkande 3, att AB Svenska Spel tagit över en allt större andel av spelmarknaden från folkrörelserna och anser att folkrörelsernas andel åter måste öka.

Samma åsikter förs fram av företrädare för Kristdemokraterna i motion Kr14. Motionärerna anser vidare att någon utredning inte behöver tillsättas eftersom frågan utretts tidigare och beslut redan fattats av riksdagen om att föreningslivet skall ha en acceptabel och högre andel av spelmarknadens samlade överskott (yrkande 4).

I motion Kr16 (mp) anser motionärerna att det bör vara en mer jämn fördelning mellan de tre aktörerna på spelmarknaden, dvs. AB Svenska Spel, AB Trav och Galopp och folkrörelserna. Folkrörelsernas andel bör således öka. Motionärerna vill se ett skyndsamt resultat av den aviserade utredningen (yrkande 1).

Motionärerna bakom motion Kr512 (s) vill öka föreningslivets andel av spelmarknaden genom att åstadkomma en tydligare fördelning av olika spelformer mellan den statliga sektorns och folkrörelsernas verksamhetsområden.

I motion Kr519 (m) anser motionärerna att de delar av spel- och lotteri-verksamheten som tidigare låg hos AB Tipstjänst, och som i dag ligger hos AB Svenska Spel, skall överföras till de ideella organisationerna i enlighet med ett beslut som fattades av riksdagen år 1994 men som därefter har ändrats (yrkande 6).

Utskottet konstaterar med tillfredsställelse att såväl regeringen som motionärerna ställer sig bakom riksdagens tidigare fattade beslut att föreningslivets andel av spel- och lotterimarknaden måste ökas. Utskottet har stor förståelse för den otålighet som finns hos folkrörelsernas företrädare över att frågan ännu inte fått sin lösning. Det är därför väsentligt att den utredning, som regeringen nu tillsätter för att ta fram förslag till hur ökningen bör ske, arbetar snabbt. Utredningens ställningstaganden bör inte föregripas av riksdagen. Utskottet tar därför inte nu ställning till hur ökningen bör komma till stånd. Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet motionerna Kr14 (kd) yrkande 4, Kr15 (fp) yrkande 2, Kr16 (mp) yrkande 1, Kr512 (s), Kr519 (m) yrkande 6, Kr520 (fp) yrkande 3 och Fi504 (m).

I två motioner av företrädare för Vänsterpartiet behandlas frågan om en *utvidgning av utredningsuppdragets innehåll, omfattning m.m.*

Motionärerna anser i motion Kr12 (v) att uppdraget för utredningen bör vidgas till att omfatta inte bara frågan om föreningslivets ställning på spelmarknaden utan även frågan om folkrörelsernas ekonomi med utgångspunkt bl.a. i att folkrörelserna inte skall bli beroende av spel för sin existens (yrkande 7).

I motion Kr521 (v) anser motionärerna att det statliga spelbolagets andel av spelmarknaden bör krympas och större utrymme skapas för olika folkrörelser. Detta skulle enligt motionärerna leda till att de snabba spelen med höga vinster inte skulle öka ytterligare. Därigenom skulle antalet personer som utvecklar spelberoende också kunna minska (yrkande 5).

Utskottet anser med hänsyn till den korta tid som utredningen har till sitt förfogande att någon utvidgning av uppdraget inte bör ske i enlighet med vad som förordas i motion Kr12 (v). Detta utesluter inte att frågan om en mera vittomfattande utredning om folkrörelsernas ekonomi och beroende av spelinkomster kan behöva övervägas senare, när resultaten av den nu aktuella utredningen har presenterats och åtgärder grundade på dessa resultat genomförts. Utskottet hänvisar även till vad utskottet ovan anförts beträffande enskilda förslag i andra motioner. Motionerna Kr12 (v) yrkande 7 och Kr521 (v) yrkande 5 avstyrks med hänvisning till det anförda.

Motionärerna bakom motion Kr8 (m) anser att den utredning som regeringen har för avsikt att tillsätta med uppdrag att ta fram förslag till hur föreningslivets ställning på den svenska spel- och lotterimarknaden kan stärkas också bör få i uppgift att studera möjligheten av att en del av det *överskott*, som i propositionen föreslagna *kasinoverksamhet* ger, skall gå tillbaka till det lokala idrotts- och föreningslivet i de orter i vilka kasinoverksamhet placeras (yrkande 5).

Utskottet anser, som också ovan angetts, att någon utvidgning av utredningens uppdrag inte bör ske, bl.a. med hänsyn till den begränsade tid som

står till utredningens förfogande. Utskottet förutsätter att den föreslagna kasinoverksamhetens inverkan på den övriga spelmarknaden, regionalt och i landet som helhet, utvärderas efter en tids verksamhet. Motion Kr8 (m) yrkande 5 avstyrks.

Vinstdelningssystemet (5.3)

Regeringens bedömning

Den nu gällande lotterilagen trädde i kraft den 1 januari 1995. Genom bestämmelser i lagen tilläts en ny typ av automat i Sverige – värdeautomaten. Överskottet från dessa automater skulle tillfalla det lokala föreningslivets barn- och ungdomsverksamhet. Dåvarande AB Tipstjänst (numera AB Svenska Spel) beviljades i juni 1995 tillstånd av regeringen att anordna spel på högst 7 000 värdeautomater. Våren 1996 beslutade riksdagen att denna öronmärkning av överskottet från dessa värdeautomater skulle ersättas av ett system för vinstdelning mellan staten och föreningslivet, där det framtida överskottet från värdeautomaterna transformeras om till en andel av AB Svenska Spels totala överskott (prop. 1995/96:169, bet. 1995/96:FiU14, rskr. 1995/96:248).

Hitintills har värdeautomaterna inte givit något överskott. Regeringen gör bedömningen att föreningslivets barn- och ungdomsverksamhet årligen kommer att kunna tillföras uppskattningsvis 250 miljoner kronor, vilket motsvarar överskottet från värdeautomatprogrammet när det är fullt utbyggt, dvs. när 7 000 automater har placerats ut.

Med anledning av att säkra prognoser om värdeautomaternas vinstutveckling hittills har saknats har enligt regeringen införandet av vinstdelningssystemet försenats. AB Svenska Spel har i dagsläget placerat ut ca 4 000 värdeautomater på restauranger runt om i Sverige. Det är nu enligt regeringen möjligt att göra en prognos över värdeautomaternas förväntade överskott, eftersom ett tillräckligt antal automater är utplacerade och det finns information om hur stora intäkter och kostnader som är förknippade med automaterna. Regeringen har därför för avsikt att snarast införa det av riksdagen beslutade vinstdelningssystemet mellan staten och föreningslivet.

Motionsförslag

Motionärerna bakom motion Kr518 (kd) anser att det tidigare beslutade vinstdelningssystemet måste komma i gång (yrkande 7).

I motion Kr519 (m) hemställs att överskottet från värdeautomaterna i sin helhet skall gå till ideella organisationer (yrkande 10).

Företrädare för Centerpartiet anser i motion Kr18 att föreningslivets andel av AB Svenska Spels vinst inte skall baseras enbart på överskottet av värdeautomaterna utan skall sättas högre (yrkande 2).

I motion Kr274 (mp) anser motionärerna att regeringen bör överväga om inte barn- och ungdomsverksamhet inom kulturområdet också kan få del av spelöverskottet från AB Svenska Spel (yrkande 68).

Utskottet anser att det är mycket angeläget att det vinstdelningssystem som beslutades av riksdagen år 1996 nu införs. Utskottet vill understryka vikten av att det nya systemet blir verklighet utan dröjsmål.

Regeringen har i propositionen bedömt att överskottet från värdeautomaterna kommer att uppgå till ca 250 miljoner kronor när 7 000 automater har placerats ut. I den av regeringen nyligen framlagda propositionen om en idrottspolitik för 2000-talet (1998/99:107) uppges att denna prognos sannolikt ligger i underkant och att överskottet därför med stor sannolikhet kommer att överskrida detta belopp.

Vinstdelningssystemet skall enligt beslut av riksdagen kopplas till AB Svenska Spels vinst och, när det införs, utgå från ett belopp baserat på överskottet från värdeautomaterna, dvs. i dagsläget enligt regeringens senaste prognos ett belopp överstigande 250 miljoner kronor.

Utskottet anser att kopplingen till AB Svenska Spels vinst innebär en utmärkt lösning med tanke på att föreningslivet på detta sätt får en andel av ett brett produktsortiments överskott och kan tillföras ett stabilare och mer långsiktigt överskott än som skulle varit fallet om endast överskottet från värdeautomaterna tillföll föreningslivet.

Genom vinstdelningssystemet tillgodogör sig folkrörelserna en del av vinsten från den statligt ägda sektorn av spel- och lotterimarknaden. Hur folkrörelserna skall få medel från spel- och lotterimarknaden i övrigt skall som ovan angetts utredas.

De medel som genom vinstdelningssystemet skall gå till folkrörelserna skall enligt tidigare beslut av riksdagen tillfalla det lokala föreningslivets barn- och ungdomsverksamhet via Riksidrottsförbundet och Ungdomsstyrelsen. I den idrottspolitiska propositionen anges att 80 % av medlen avses gå till idrottsrörelsens lokala barn- och ungdomsverksamhet. I den av regeringen nyligen framlagda propositionen På ungdomars vis (1998/99:115) uppges att 20 % av medlen skall tillfalla barn- och ungdomsorganisationernas lokala verksamhet. Medlen skall enligt denna senare proposition i första hand stärka de lokala föreningarnas ordinarie och mer långsiktiga verksamhet. Ett visst utrymme skall dock också kunna ges till nya organisationer och verksamhetsformer som inte passar in i de regler som gäller för statsbidrag och projektstöd från etablerade statliga bidragsgivare, fonder eller stiftelser.

Mot bakgrund av vad utskottet anförts bl.a. om att vinstdelningssystemet bör införas snarast, att det beräknade underlaget för systemet bedöms öka och om användningen och fördelningen av medlen anser utskottet att det inte är påkallat att riksdagen gör några sådana uttalanden som begärs i motionerna. Motionerna Kr18 (c) yrkande 2, Kr274 (mp) yrkande 68, Kr518 (kd) yrkande 7 och Kr519 (m) yrkande 10 avstyrks därför.

Lotteriinspektionen (5.4)

Regeringens bedömning

Lotteriinspektionen är central förvaltningsmyndighet för frågor om lotterier som anordnas för allmänheten. Myndigheten skall i enlighet med lotterilagen

och lotteriförordningen verka för en sund och säker lotteri- och spelverksamhet i Sverige. Lotteriinspektionen skall kontrollera och utöva tillsyn över spelmarknaden och utbilda och informera marknadens aktörer. Regeringen skall löpande informeras om utvecklingen på spelmarknaden. Dessutom lämnar Lotteriinspektionen tillstånd till rikslotterier (dock ej till AB Svenska Spel eller ATG, vilka får tillstånd av regeringen), restaurangkasinospel, värdeautomater och varuspelsautomater samt till penningautomater på fartyg i internationell trafik.

Konkurrensen på den svenska spel- och lotterimarknaden är hård och den tekniska utvecklingen går mycket snabbt. Stora krav ställs därför på Lotteriinspektionen. Mot denna bakgrund är det enligt regeringen nödvändigt att förstärka Lotteriinspektionen. Regeringen har för avsikt att återkomma till riksdagen i budgetpropositionen för år 2000 med förslag om ökade resurser till Lotteriinspektionen.

Motionsförslag

Motionärerna bakom motion Kr14 (kd) delar regeringens bedömning att Lotteriinspektionen bör ges ökade resurser men de saknar en systematisk genomgång av hur stor ökningen kan förväntas bli. Motionärerna påpekar att resurserna till Lotteriinspektionen måste öka oavsett om kasinon införs i Sverige eller ej eftersom det också föreslås ändringar i lotterilagen som kommer att medföra en ökad arbetsbelastning för Lotteriinspektionen (yrkande 8).

Utskottets bedömning

Utskottet ansluter sig till regeringens och motionärernas bedömning att den hårdnande konkurrensen och den snabba tekniska utvecklingen på spel- och lotterimarknaden samt de i propositionen föreslagna lagändringarna som påverkar Lotteriinspektionens arbetsbelastning kräver att Lotteriinspektionen tillförs ökade resurser.

Något sådant uttalande om ökade resurser som yrkas i motion Kr14 (kd) yrkande 8 är enligt utskottets mening inte nödvändigt. Riksdagen får under hösten i år tillfälle att vid budgetbehandlingen för år 2000 ta ställning till regeringens anslagsberäkning för Lotteriinspektionen. Motionsyrkandet avstyrks.

Överdrivet spelande (5.5)

Regeringens bedömning

Sedan budgetåret 1997 har det funnits ett anslag inom Socialdepartementets budgetram på 2 miljoner kronor för forskning om spelberoende och dess sociala konsekvenser. En forskargrupp undersöker för närvarande på uppdrag av Socialdepartementet omfattningen av överdrivet spelande i Sverige. Hösten 1998 presenterade gruppen vissa preliminära resultat som visar att omkring 150 000 svenskar har någon form av problem med sitt spelande, varav

50 000 kan benämnas patologiska spelare. Under 1999 kommer en andra fas av undersökningen att genomföras för att bl.a. identifiera orsaker till att en del personer spelar alltför mycket.

Riksdagen beslutade på regeringens förslag att ytterligare 2 miljoner kronor skulle avsättas under budgetåret 1999 för åtgärder mot överdrivet spelande. Dessa medel disponeras av Folkhälsoinstitutet för utveckling av olika former av förebyggande arbete i syfte att hindra att människor fastnar i ett oönskat spelbeteende (prop. 1998/99:1 utg.omr. 9, bet. 1998/99:SOU1, rskr. 1998/99:104).

På initiativ av Folkhälsoinstitutet och Lotteriinspektionen har ett oberoende branschråd, OSS – Oberoende Spelsamverkan, bildats i syfte att verka för en sund utveckling av spelmarknaden och för att vara ett forum för frågor som rör spelberoende. I rådet ingår, förutom myndighetsföreträdare, de större aktörerna i den svenska spelbranschen. Rådet har utarbetat en informationsstrategi för att rationellt och effektivt beskriva och informera om riskerna med spelande. Det finns också långt gående planer på att inrätta en telefonjour dit personer som har problem med sitt spelande kan vända sig. Jouren skall bemannas med utbildade psykologer och terapeuter.

Regeringen gör bedömningen att det finns anledning att ytterligare öka insatserna och resurserna för olika åtgärder för att förebygga och motverka negativa ekonomiska och sociala konsekvenser av spelande. Som exempel på tänkbara användningsområden för nya resurser nämner regeringen stöd till behandlingshem och kunskaps- och kompetensutveckling inom socialtjänsten, bidrag till länkrörelser samt ytterligare satsningar på forskning om spel i allmänhet och överdrivet spelande i synnerhet. Regeringen avser att återkomma till riksdagen i budgetpropositionen för år 2000 med förslag till medelsanvisning.

Motionsförslag

Motionärerna bakom motion Kr15 (fp) anför att ett ökat spelutbud ger större valfrihet för de flesta men att det också innebär ofrihet för dem som inte kan spela på ett kontrollerat sätt. Av omtanke om de spelberoende och deras anhöriga bör en välfungerande organisation för rehabilitering och vård av spelberoende byggas upp (yrkande 1).

I motion Kr9 (fp) anser motionärerna att regeringen utan dröjsmål bör ta initiativ till utveckling av metoder för behandling och rehabilitering av spelberoende (yrkande 2). Motionärerna anser vidare att behandlingsresurser bör skapas (yrkande 3), att berörda personalgrupper bör få utbildning om spelberoende (yrkande 4) och att Folkhälsoinstitutet bör ges i uppdrag att ta fram informationsmaterial om spelberoende (yrkande 5).

I motion Kr8 (m) påpekas att det är väsentligt att regeringen noga följer utvecklingen beträffande spelberoende när spelutbudet ökar och återkommer till riksdagen med förslag till åtgärder om det visar sig att spelberoendet ökar (yrkande 1).

Även företrädare för Kristdemokraterna delar regeringens och remissinstansernas oro för ett ökat spelberoende och framhåller i motion Kr14 vikten

Utskottets bedömning

I likhet med motionärerna anser utskottet att det är angeläget att ytterligare medel avsätts för åtgärder mot överdrivet spelande.

Som redovisas i propositionen bedrivs i dag forskning om spelberoende och dess sociala konsekvenser. För ändamålet har 2 miljoner kronor anvisats.

Utskottet har inhämtat att de medel – utöver medlen för forskning – på 2 miljoner kronor som Folkhälsoinstitutet disponerar för budgetåret 1999 skall gå till olika insatser för att förebygga spelberoende, bl.a. till att sprida information om spelandets risker, till att bygga upp stödföreningar för spelberoende och deras anhöriga på olika platser i landet och till att öka kunskapen om lämpliga vårdformer. Vidare arbetar det oberoende branschrådets, OSS – Oberoende Spelsamverkan, i förebyggande syfte genom att sprida kunskap och information om spelandets risker.

Utskottet konstaterar att det i dag pågår en rad projekt som syftar till åtgärder mot överdrivet spelande och att andra projekt med samma syfte befinner sig i ett inledningsskede. De olika initiativ som har tagits är angelägna. I propositionen gör regeringen den bedömningen att det behöver göras ytterligare insatser och ger exempel på tänkbara användningsområden för nya resurser. Utskottet delar regeringens bedömning att ytterligare resurser bör tillföras för utveckling av insatserna. Utskottet förutsätter självfallet att de erfarenheter som vinnas tas till vara och att regeringen noga följer utvecklingen och uppmärksammar var åtgärder behöver sättas in.

Med hänsyn till det anförda anser utskottet att någon riksdagens åtgärd med anledning av motionsyrkandena inte är påkallad. Utskottet avstyrker således motionerna Kr8 (m) yrkande 1, Kr9 (fp) yrkandena 2–5, Kr14 (kd) yrkande 2 och Kr15 (fp) yrkande 1.

Åtgärder mot aggressiv marknadsföring (5.6)

Regeringens bedömning

Konkurrensen på den svenska spelmarknaden är mycket hård och omfattningen av marknadsföring av spel och lotterier är omfattande.

Regeringen avser att snarast samlat kartlägga omfattningen av marknadsföringen av spel och lotterier i Sverige för att därefter lämna förslag till hur de mest aggressiva formerna av marknadsföring, exempelvis gentemot ungdomar, kan undvikas.

Motionsförslag

Företrädare för Kristdemokraterna anser i motion Kr14 att en sådan kartläggning som regeringen förordar bör ske innan en ny spelform, som kasino, införs (yrkande 3).

Utskottet, som delar regeringens bedömning att det av bl.a. sociala skäl snarast bör göras en kartläggning av marknadsföringen av spel och lotterier i Sverige, avstyrker motion Kr14 (kd) yrkande 3.

Kasino (propositionens avsnitt 6)

Allmän bakgrund

Kasinen finns på många ställen utomlands. Där förekommer roulettspel, kortspel, tärningsspel och spel på olika penning- och varuspelsautomater. Insatserna och värdet av vinsterna är höga. Spelet sker oftast sammanhållet i en lokal som övervakas av kameror och anställd personal. Vanligtvis måste man betala inträde och även registreras för att få tillträde till lokalen. När det i det följande talas om kasino eller internationellt kasino avses denna typ av utomlands förekommande kasinon.

Frågan om att införa kasinon i Sverige har utretts flera gånger under det senaste decenniet.

År 1991 tillkallades en parlamentariskt sammansatt kommitté, som antog namnet Lotteriutredningen, för att se över den dåvarande lotterilagen. Lotteriutredningen utredde med förtur frågan om huruvida kasinospel av internationellt slag kunde vara ett sätt för folkrörelserna att finansiera sin verksamhet. År 1992 överlämnades delrapporten Kasinospelsverksamhet i folkrörelsernas tjänst? (SOU 1992:33). Utredningen ansåg att det vid en samlad bedömning var försvarligt att överväga införandet av kasinospelsverksamhet av internationellt slag i Sverige.

Parallellt med Lotteriutredningens arbete gjorde en arbetsgrupp inom Finansdepartementet en kartläggning av kasinoverksamheten i Sveriges grannländer. I mars 1992 överlämnades betänkandet Kartläggning av kasinospel – enligt internationella regler (SOU 1992:28). Detta utredningsarbete följdes upp med en departementspromemoria, Regelverk för kasinospel av internationellt slag i Sverige (Ds 1992:118), som var koncentrerad till frågor rörande drift, kontroll och organisation. Ovannämnda kasinoutredningar remissbehandlades.

I proposition 1993/94:243 Försäljning av AB Tipstjänst till svenskt föreningsliv m.m. gjorde regeringen bedömningen att det fanns skäl att avvakta med en legalisering av kasino men att det kunde finnas skäl för regeringen att återkomma i frågan.

Våren 1997 uttalade kulturutskottet med anledning av två motioner i ämnet att det utredningsarbete som gjorts av Lotteriutredningen och andra – i förening med tillgängliga remissyttranden – borde vara tillräckligt för att regeringen på nytt skulle kunna ta ställning till frågan om huruvida kasinospel av internationellt slag borde tillåtas i Sverige (bet. 1996/97:KrU7). Utskottet ansåg att regeringen utan dröjsmål borde pröva frågan och att det fanns starka skäl som talade för att internationellt kasinospel skulle tillåtas även i Sverige och att dessa skäl hade betydligt större tyngd än de skäl som talade för att förbudet skulle behållas. Riksdagen följde utskottet (rskr. 1996/97:166).

Finansdepartementet bildade våren 1997 en arbetsgrupp, med företrädare för departementet och Lotteriinspektionen, med uppgift att lämna underlag till regeringen för bedömning av kasinofrågan på nytt. Denna arbetsgrupp presenterade i december 1997 ett förslag om införande av kasinospel av internationellt slag i Sverige. Arbetsgruppens promemoria har remissbehandlats.

Tillåtande av kasinospel (6.1)

Regeringens förslag

Regeringen pekar på en rad för- och nackdelar med att införa kasinospel. Till fördelarna hör enligt regeringen bl.a. att olika former av illegalt spelande kan komma att minska, att kasinospel kan ge betydande inkomster till staten samt att kasinoverksamhet är personalintensiv. Som nackdelar redovisar regeringen bl.a. att sociala skadeverkningar kan uppkomma. Främst kan risken för överdrivet spelande komma att öka. Kasinospel kan vidare leda till att det skapas en osund miljö eller att spelen drar till sig kriminell verksamhet.

Vid en avvägning av de för- och nackdelar som kan anföras beträffande kasinospel finner regeringen att mycket kan göras för att begränsa nackdelarna och att övervägande skäl talar för en etablering av kasinospel i Sverige. Regeringen har, med hänsyn till de risker som trots allt är förknippade med verksamheten, för avsikt att noga följa utvecklingen när kasinospel introducerats i Sverige och att, sedan verksamheten bedrivits en tid, följa upp och utvärdera effekterna av den.

Regeringen anser vidare att bestämmelser om kasinospel skall regleras i en särskild lag som föreslås träda i kraft den 1 juli 1999.

Motionsförslag

Sju motionsyrkanden innebär att det nu föreliggande förslaget att tillåta kasinospel skall avslås.

I motion Kr14 anför företrädare för Kristdemokraterna att regeringen saknar belägg för de fördelar som anges i propositionen, bl.a. att det illegala spelandet skulle minska, att staten skulle kunna få betydande inkomster och att antalet arbetstillfällen sammantaget skulle öka. I stället redovisar motionärerna en rad nackdelar, främst risken för spelberoende och för brottslighet. Även införande av penningautomater anföras som skäl för att inte införa kasinon (yrkande 1). Liknande synpunkter förs fram i två motioner från allmänna motionstiden 1997 och 1998, nämligen 1997/98:Kr504 (kd) och 1998/99:Kr504 (kd).

Även i motion Kr12 (v) framhålls, som skäl för avslagsyrkandet, de sociala konsekvenserna av att tillåta kasinospel och risken för ett ökat spelberoende (yrkande 1).

I motion Kr522 (v) framhåller motionärerna att en utredning måste tillsättas, som noga kartlägger hur de svenska spelvanorna ser ut och hur trenden av ökat spelberoende kan minskas, innan beslut om etablering av kasinon i

Sverige tas. Det tidigare riksdagsuttalandet från år 1997 om kasinospel bör rivas upp (yrkande 1).

I motion Kr16 (mp) lyfter motionärerna fram de sociala skadeverkningar som ett införande av kasinospel kommer att medföra samt påminner om att ett införande av kasinon också innebär ökade kostnader genom att mera resurser måste ges till bl.a. polisen. Regeringens förslag bör enligt motionen avslås (yrkande 2).

I motion Kr9 (fp) understryks riskerna för att kasinospel medför ett ökat spelberoende. Motionärerna föreslår att riksdagen skall avslå förslaget om kasinolag (yrkande 1 delvis).

Utskottets bedömning

Förslag om att införa kasinon i Sverige har ingående utretts och diskuterats under en lång följd av år. Riksdagen uttalade år 1997 att det utredningsunderlag som då fanns var tillräckligt som underlag för ett beslut om införande av kasino av internationellt slag. Utskottet anser liksom regeringen att det nu är dags att besluta i frågan om införande av kasinon i Sverige. Utskottet ställer sig bakom vad regeringen anför om fördelarna med en sådan spelverksamhet, däribland en dämpande effekt på den illegala spelmarknaden, de betydande inkomster som kan inbringas till staten och den ökade sysselsättning som kasinoverksamheten kan bidra till både vad gäller själva kasinot och beträffande den omfattande verksamheten runt ett kasino. När det gäller de i propositionen och motionerna diskuterade nackdelarna med att införa kasinon har regeringen enligt utskottets mening noga gått igenom konsekvenserna och lagt fram en rad förslag som bidrar till att verksamheten kan omgärdas av en stark kontroll och säkerhet. Regeringen har också redogjort för en rad insatser som är ägnade att förebygga och motverka att personer spelar alltför mycket.

Beträffade den motionsvägen efterlysta kartläggningen av bl.a. spelberoende vill utskottet erinra om att den av Socialdepartementet tillsatta forskargruppen för närvarande utreder bl.a. omfattningen av överdrivet spelande och orsakerna till att en del personer spelar alltför mycket.

Av betydelse är också regeringens uttalade avsikt att noga följa utvecklingen och att, när kasinoverksamheten bedrivits en tid, följa upp och utvärdera effekterna.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna Kr9 (fp) yrkande 1 delvis, Kr12 (v) yrkande 1, Kr14 (kd) yrkande 1, Kr16 (mp) yrkande 2, Kr504 (kd) och Kr522 (v) yrkande 1 samt motion 1997/98:Kr504 (kd) om avslag på regeringens förslag att tillåta kasinospel.

Utskottet tar härfter med utgångspunkt i regeringens förslag upp frågan om innehållet i en kasinolag.

Regeringens förslag

Riksdagen har slagit fast att staten bör äga, styra eller på annat sätt ha insyn i de stora aktörerna på spelmarknaden (prop. 1995/96:169, bet. 1995/96:FiU14, rskr. 1995/96:248). Sociala skyddshänsyn, bedrägeririsker och konsumentintressen måste beaktas när spelformer och verksamheter utvecklas. Endast statliga bolag bör ges koncessioner för sådana spelformer som kan bedömas medföra risker av social karaktär eftersom statlig kontroll över sådana spelformer bedöms kunna stävja illegalt spel i okontrollerade former.

På spelmarknaden har de statliga intressena samlats i ett bolag, AB Svenska Spel, som är helägt av staten. Regeringen anser att tillstånd att anordna kasinoverksamhet bör få ges endast till detta bolag. I lagen bör dock enligt regeringen inte AB Svenska Spel pekas ut, med hänsyn till att det inte kan uteslutas att organisatoriska förändringar kan behöva vidtas i framtiden.

Enligt 17 § lagförslaget får beslut som meddelats med stöd av lagen inte överklagas. I författningskommentaren anges att den enda person som skulle kunna överklaga ett beslut är det statliga spelföretaget. Med hänsyn här till saknas det enligt regeringsförslaget skäl att ha en överklagandemöjlighet.

Motionsförslag

Motionärerna bakom motion Kr15 (fp) anser att även folkrörelseägda företag – genom licensförfarande – skall få anordna kasinon. Motionärerna påpekar att samma krav på regelverk skall gälla oavsett huvudmannaskap (yrkande 3).

I motion Kr8 (m) avvisar motionärerna regeringens förslag att kasinoverksamhet skall få bedrivas endast av ett företag som direkt eller indirekt ägs av staten. Motionärerna redovisar att ett mål om statligt monopol på området är anhängigt vid EG-domstolen men ännu inte avgjorts och att Lagrådet anfört viss tveksamhet till det svenska monopolet. Motionärerna anser att kasinoverksamheten bör få skötas av enskilda företag under statlig reglering och kontroll samt att den som uppfyller kasinolagens krav och godkänns av Lotteriinspektionen skall ges rätt att bedriva kasinoverksamhet i Sverige (yrkande 3).

I konsekvens härmed anser motionärerna i samma motion att regeringens förslag att beslut som meddelats med stöd av kasinolagen inte får överklagas bör avslås (yrkande 4).

Utskottets bedömning

Riksdagen har, som ovan angetts, tidigare slagit fast att endast statliga bolag bör ges koncessioner för sådana spelformer som kan bedömas medföra risker av social karaktär. Det påpekades i den år 1996 aktuella propositionen att ett statligt bolag kan åläggas att ta ansvar och hänsyn som står i strid mot kort-siktiga kommersiella företagsekonomiska överväganden. Utskottet anser att det saknas skäl att nu göra en annan bedömning.

Av vikt i sammanhanget är att de statliga intressena har samlats i ett enda bolag, AB Svenska Spel, som genom arbetet med värdeautomater erhållit kunskaper om och erfarenheter av automatspel, en spelform som är en viktig del av ett internationellt kasino. Denna erfarenhet innefattar också kontroll och säkerhetsfrågor.

Regeringens förslag går ut på att tillstånd till kasinospel bara skall lämnas till företag som i sin helhet ägs av staten. Som Lagrådet påpekar är det således fråga om ett sådant statligt monopol som gäller i dag för stora delar av den svenska spelmarknaden i övrigt.

Utskottet noterar i likhet med motionärerna att ett mål rörande statligt finskt spelmonopol är anhängigt vid EG-domstolen.

Trots att detta mål är anhängigt vid EG-domstolen anser utskottet, i likhet med Lagrådet, att det inte nu finns anledning att undanta kasinospel – som ur flera synvinklar kan betraktas som betydligt farligare än många andra spel – från de principer som i övrigt tillämpas på den svenska spelmarknaden.

Utskottet anser således i likhet med regeringen att tillstånd att få anordna kasinospel skall få lämnas endast till ett företag som i sin helhet, direkt eller indirekt, ägs av staten. Utskottet tillstyrker propositionens förslag i 11 § om huvudmannaskap. Motionerna Kr8 (m) yrkande 3 och Kr15 (fp) yrkande 3 avstyrks. Utskottets föreslår en redaktionell jämkning av lagtexten. Denna framgår av utskottets hemställan.

Utskottet tillstyrker också att kasinolagen innehåller ett *förbud mot överklagande* av beslut som meddelats med stöd av lagen (17 § förslaget till kasinolag). Motion Kr8 (m) yrkande 4 avstyrks.

Tillståndsgivning – antal kasinon och lokalisering (6.3)

Antal kasinon

Regeringens förslag

Regeringen föreslår att tillstånd att få anordna kasinospel skall få ges av regeringen. Regeringen anför att endast ett fåtal, högst fyra, kasinon bör få öppnas under en inledande period. Därefter får enligt regeringen ställning tas till hur många kasinon som bör finnas på längre sikt. I fråga om lagregleringen finns det enligt regeringen inte skäl att i lag nu låsa sig för ett antal som snart kan visa sig vara för litet. Lagen bör därför enligt regeringen kunna utformas så att fler än sex kasinon inte får etableras i Sverige.

Motionsförslag

I motion Kr8 (m) anser motionärerna att regeringens förslag om antal kasinon bör avslås (yrkande 2). Antalet skall inte begränsas till ett visst, i lagen angivet, antal. I stället bör det vara marknaden som avgör hur många kasinon som det skall finnas.

Utskottet delar regeringens bedömning att högst fyra kasinon bör få öppnas under en inledande period och att lagen bör utformas så att fler än sex kasinon inte får etableras i Sverige. Utskottet avstyrker därmed motion Kr8 (m) yrkande 2 och tillstyrker propositionsförslaget (3 § förslaget till kasinolag).

Lokalisering av kasinon

Regeringens bedömning

Regeringen gör, utan att lägga fram något förslag, bedömningen att lokaliseringen av kasinona främst bör ske på kommersiell grund och med en ambition att minska det illegala spelet. Det kan emellertid enligt regeringen finnas skäl, t.ex. regionalpolitiska, att inrätta kasinon även på andra ställen än i storstäder. Om en sådan etablering kan antas vara lönsam, bör regeringen således kunna ge tillstånd även till etablering på andra ställen än i storstäderna.

Motionsförslag

I ett antal motionsyrkanden begärs att riksdagen skall uttala sig i olika lokaliseringsfrågor.

I motion Kr18 (c) anser motionärerna att kasinoetableringen bör användas som en insats för att stärka utvecklingen lokalt och regionalt. Huvuddelen av tillstånden bör enligt motionärerna ges till kasinon utanför storstadsområdena (yrkande 3).

Motionärerna bakom motion Kr17 (s) anser att kasinon skall etableras på turistorterna.

I motion Kr501 (m) anser motionärerna att det finns behov av kasinoverksamhet vid några av Sveriges ledande rekreations- och semesterorter och att Båstad är det naturliga förstahandsvalet.

I motion Kr10 (s) anförs att det finns goda skäl för att etablera ett kasino i Sundsvall, medan motionären bakom motion Kr11 (s) anser att tillstånd bör ges att etablera ett kasino i Norrköping. I motion Kr13 (s, m, c) anförs att ett kasino bör etableras i Åre.

Utskottets bedömning

Utskottet anser att lokaliseringen av kasinon bör göras främst på orter där det finns ett tillräckligt befolkningsunderlag. För lokalisering i storstadsområdena talar, enligt utskottets mening, bl.a. att den illegala spelverksamheten där kan minskas genom en sådan lokalisering.

Utskottet anser det dock viktigt att även andra skäl, framför allt regionalpolitiska, kan vägas in och ser därför positivt på en etablering av kasinon även utanför storstadsregionerna.

Utskottet vill framhålla att det är regeringen som efter ingående prövning av förutsättningarna bör avgöra var kasinona skall lokaliseras.

Tillåtna spelformer (6.4)

Regeringens förslag

Regeringen föreslår att roulettspel, tärningsspel, kortspel och liknande spel samt spel på penningautomater och andra automater skall få förekomma på ett kasino.

Utskottets bedömning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag (1 § och 2 § andra stycket förslaget till kasinolag).

Åldersgräns för besökare (6.5)

Regeringens förslag

Regeringen anser att 20 år bör vara den lägsta åldern för kasinospel. Med tanke på den stränga kontroll och övervakning som kommer att finnas i ett kasino finns det enligt regeringen inte anledning att befara att denna åldersgräns är för låg.

Motionsförslag

I motion Kr7 (m) anser motionären att 18 år, som är den åldersgräns som gäller för alla andra spelformer i Sverige och då myndighetsåldern uppnås, bör gälla även för kasinospel (yrkande 1).

Utskottets bedömning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag (4 § första stycket förslaget till kasinolag) och avstyrker således motion Kr7 (m) yrkande 1.

Registrering av besökare m.m. (6.6)

Legitimationskrav för besökare

Regeringens förslag

Regeringen föreslår att den som inte är känd och inte legitimerar sig inte får ges tillträde till ett kasino.

Utskottets bedömning

Utskottet tillstyrker med viss redaktionell ändring i lagtexten (4 § andra stycket förslaget till kasinolag) regeringens förslag. Utskottets ändringsförslag framgår av utskottets hemställan.

Regeringens förslag

Regeringen föreslår att varje kasinobesökare skall registreras. Registret skall föras med hjälp av automatiserad behandling och innehålla uppgift om besökarens namn, personnummer eller annat identifieringsnummer och postadress. Det skall också innehålla ett fotografi av besökaren samt uppgift om tidpunkt för besöket. Bestämmelserna i personuppgiftslagen (1998:204) om rättelse och skadestånd skall gälla vid behandling av personuppgifter enligt kasinolagen. En uppgift eller ett fotografi i registret skall vidare enligt regeringens förslag gallras senast ett år efter det att uppgiften eller fotografiet registrerats.

Motionsförslag och utskottets bedömning

Motionärerna bakom motionerna Kr7 (m) yrkande 2 och Kr15 (fp) yrkande 4 anser att regeringens förslag om *registrering vid kasinobesök* skall avslås.

I motion Kr18 (c) anser motionärerna att besöksregistret inte skall innehålla något fotografi (yrkande 1).

Utskottet anser i likhet med regeringen att kasinobesökare skall registreras och att registret skall innehålla ett fotografi. Skälen för registrering är att förebygga och avslöja brott, bl.a. förhindra falskspel, och att förhindra att personer försöker "tvätta pengar". Som regeringen anför kan registrering vara motiverad även av ordningsskäl och för att tydliggöra att besöket bygger på ett medvetet beslut. Det övergripande intresset av registrering väger, mot bakgrund av det anförda, tyngre än hänsynen till besökarens personliga integritet.

Med hänsyn till det anförda avstyrker utskottet motionerna Kr7 (m) yrkande 2, Kr15 (fp) yrkande 4 och Kr18 (c) yrkande 1 och tillstyrker propositionsförslaget (5–8 §§ förslaget till kasinolag) med viss redaktionell ändring. Utskottets ändringsförslag av formell natur beträffande 6 § lagförslaget framgår av utskottets hemställan.

I motion Kr8 (m) understryker motionärerna vikten av att *bestämmelsen om gallring av personuppgifter efterlevs* (yrkande 6).

I förslaget till 8 § kasinolagen anges, som ovan nämns, att en uppgift eller ett fotografi i registret över besökare skall gallras senast ett år efter det att uppgiften eller fotografiet registrerats.

Utskottet utgår självfallet från att denna bestämmelse efterlevs och att Lotteriinspektionen noga ser över kasinoanordnarens interna rutiner vad gäller gallring. Någon riksdagens åtgärd med anledning av motion Kr8 (m) yrkande 6 är således inte påkallad, varför motionsyrkandet avstyrks.

Kameraövervakning (6.7)*Regeringens förslag*

Regeringen bedömer att det är en förutsättning för kasinoverksamhet att anordnaren får möjlighet att kameraövervaka lokalen. Kameraövervakningen

kan enligt regeringen förebygga brott och underlätta möjligheten att avslöja brott. Vidare kan övervakningen användas som hjälpmedel för besökarna och kasinoföretaget om det skulle uppstå oenighet i en viss spelsituation. Lagen om allmän kameraövervakning bör enligt regeringen ändras så att den som anordnar kasinoverksamhet inte behöver söka tillstånd för användning av övervakningskameror.

Motionsförslag

I konsekvens med sina yrkanden om avslag på införande av kasino har motionärerna bakom motionerna Kr9 (fp) yrkande 1 i denna del och Kr12 (v) yrkande 5 yrkat avslag även på regeringens förslag beträffande kameraövervakning.

Utskottets bedömning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1998:150) om allmän kameraövervakning. Utskottet noterar det nya syftet som innefattas i regeringens förslag, nämligen att övervakningen skall kunna användas som hjälpmedel om det uppstår en tvist. Motionerna Kr9 (fp) yrkande 1 delvis och Kr12 (v) yrkande 5 avstyrks.

Spel på kredit, m.m. (6.8)

Regeringens förslag

Enligt 36 § lotterilagen (1994:1000) får anställda eller funktionärer hos den som anordnar vissa spel, bl.a. bingospel och roulettspel, inte delta i lotterier. Det är vidare förbjudet enligt 37 § samma lag för den som anordnar ett lotteri enligt lagen att lämna kredit för insatser i lotteriet. Regeringen föreslår att motsvarande förbud skall gälla för det statliga företag som anordnar kasino.

Utskottets bedömning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag (9 och 10 §§ förslaget till kasinolag).

Vissa villkor för kasinospel (6.9, jfr 6.7)

Regeringens förslag

Kasinolagen, som kommer att utgöra grunden för kasinospel, behöver kompletteras med bestämmelser av annat slag. Några bestämmelser kan enligt regeringen behöva ges förordningsform. Detta gäller i fråga om uttaget av avgifter för ansökningar om tillstånd och för tillsyn. Dessutom behöver enligt regeringen en rad villkor meddelas i samband med att tillstånd att anordna kasinospel ges, t.ex. vad som tillåts när det gäller bl.a. spelformer, spelinsatser, betalningsmedel, entréavgifter, spelutrustning och öppettider. Vidare måste även kontroll- och ordningsbestämmelser meddelas. Mot denna bak-

grund föreslår regeringen att ett tillstånd att anordna kasinospel skall förenas med de särskilda villkor samt kontroll- och ordningsbestämmelser som behövs för att spelverksamheten skall bedrivas på ett från allmän synpunkt lämpligt sätt. Regeringen föreslår vidare att regeringen eller Lotteriinspektionen, om uppgiften delegerats till den, skall meddela sådana villkor och bestämmelser som avses i lagförslaget.

Utskottets bedömning

Utskottet har inte något att erinra mot regeringens förslag att ett tillstånd att anordna kasinospel skall förenas med de särskilda villkor samt kontroll- och ordningsbestämmelser som behövs och att regeringen eller Lotteriinspektionen, om uppgiften delegeras till den, skall meddela sådana villkor och bestämmelser.

Utskottet har ovan anslutit sig till regeringens bedömning (prop. avsnitt 6.7) att det är en förutsättning för kasinoverksamhet att anordnaren får möjlighet att kameraövervaka lokalen och har tillstyrkt att lagen om allmän kameraövervakning ändras så att den som anordnar kasinoverksamhet inte behöver söka tillstånd för användning av övervakningskameror.

Enligt utskottets mening framstår det som nödvändigt att regeringen eller, om delegering skett, Lotteriinspektionen utan undantag föreskriver att kameraövervakning skall ske på kasinon.

Med hänvisning till det anförda tillstyrker utskottet 12 och 13 §§ förslaget till kasinolag.

Överdrivet spelande (6.10)

Regeringens bedömning

Regeringen påpekar att snabba spel, dvs. spelformer där det löper kort tid mellan insats och utfall, anses öka risken för överdrivet spelande. Som exempel nämner regeringen kasinospel och spel på automater.

Riksdagen har som ovan nämnts tidigare slagit fast att sociala skyddshänsyn måste beaktas när spelformer och verksamheter utvecklas och att statliga bolag bör ges koncessioner för sådana spelformer som kan bedömas medföra risker av social karaktär. Det påpekas att ett statligt bolag kan åläggas att ta ansvar och hänsyn som står i strid mot kortsiktiga kommersiella företagsekonomiska överväganden.

Enligt regeringens uppfattning är förutsättningarna för att förhindra och motverka överdrivet spelande i kasino stora då spelet bedrivs inom en sammanhållen, övervakad och kontrollerad lokal.

Regeringen gör bedömningen att den som anordnar kasinospel aktivt bör verka för att förebygga och motverka problem med överdrivet spelande.

Utskottets bedömning

Utskottet ansluter sig till regeringens bedömning.

Regeringens förslag

Lotteriinspektionen är central förvaltningsmyndighet med ansvar för tillsyn av den svenska spel- och lotterimarknaden och lotterilagstiftningens efterlevnad. Regeringen föreslår att inspektionen även skall utöva tillsyn över att kasinolagen och de villkor och bestämmelser som har meddelats med stöd av lagen följs.

Utskottets bedömning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag (14 § förslaget till kasinolag).

Kasinolagen i övrigt

Utskottet har i övrigt inte något att erinra mot regeringens förslag till kasinolag. Det anförda innebär att riksdagen i övriga delar bör anta regeringens förslag.

Ändrade regler för automatspel (propositionens avsnitt 7)**Gällande rätt (7.1)**

Lotterilagen reglerar i stort sett alla former av lotterier. Till lotterier räknas enligt lagen inte bara det som i dagligt tal brukar betecknas som lotterier utan också alla slags spel där vinstmöjligheterna är beroende av slumpen, t.ex. tips, vadhållning, bingospel, automatspel och roulettspel.

I princip krävs tillstånd för att anordna lotterier. Grundtanken är, som nämnts inledningsvis i betänkandet, att behållningen av lotterierna skall tillfalla staten och föreningslivet. Tillstånd lämnas därför i huvudsak bara till statliga bolag (för närvarande finns bara ett statligt bolag, AB Svenska Spel), till AB Trav och Galopp (ATG) samt till ideella föreningar som har till huvudsakligt syfte att främja ett allmännyttigt ändamål.

Automatspel regleras i 24 a–27 §§. Lotteriinspektionen och regeringen lämnar tillstånd för spel på automater. Tillstånd får lämnas bara i fråga om varuspelsautomater, värdeautomater, penningautomater och skicklighetsautomater (24 a §). I fråga om penningautomater och skicklighetsautomater får tillstånd lämnas bara om spelet anordnas på fartyg i internationell trafik (26 §). Dessa automater är inte av intresse i det nu aktuella sammanhanget.

I fråga om varuspelsautomater, dvs. automater som betalar ut vinst i form av varor, görs undantag från huvudregeln att tillstånd bara ges till staten och folkrörelserna. Tillstånd att anordna spel på sådana automater kan ges till privata intressenter (25 §).

Tillstånd att anordna spel på värdeautomater, dvs. automater som betalar ut vinst i form av värdebevis, spelpoletter eller liknande, kan däremot bara ges till ett företag som ägs av staten (27 §).

Regeringens förslag

Lotterilagen har sedan den trätt i kraft 1994 varit utsatt för kritik. Lagändringar har gjorts, bl.a. vad gäller automatspel, men nya problem har uppstått. Bl.a. har de varor som erhålls vid vinst på varuspelsautomater efter hand ändrat karaktär. Vinsterna har utvecklats från att ha varit riktiga varor, t.ex. teddybjörnar, klockor och choklad, till att utgöra föremål, såsom mindre smycken eller plaketter, avsedda att lösas in mot kontanter.

Även beträffande spelet på värdeautomaterna finns liknande problem. Det har framkommit att de värdebevis som erhålls vid vinst i stor utsträckning löses in mot kontanter och inte, som var avsett, mot presentkort.

Mot bakgrund av vad som nu redovisats konstaterar regeringen att automatspelet – i den hårdnande konkurrensen på spelmarknaden – i allt högre grad fått karaktären av spel om penningvinster. Detta bör enligt regeringen leda till en uppstramning av regelverket som medför att spel om pengar eller pengars värde sker endast i strikt kontrollerade former och därmed motverkar risken för ett omåttligt spelande med åtföljande ekonomiska eller sociala problem, inte minst för ungdomar. Regeringen anser att det dock inte går att med enbart en skärpt lagstiftning helt förhindra illegalt spel om kontantvinster. Förfaranden med inlösen av varuvinster och värdebevis mot kontanter är svåra att upptäcka och är samtidigt lockande för såväl spelare som spelanordnare. Regeringen anser att man inte bara bör överväga en skärpning av lagstiftningen utan också möjligheten att – genom en uppmjukning av reglerna om kontantvinster vid värdeautomatspel – göra detta spel mer attraktivt. Nya bestämmelser om automatspel bör således enligt regeringen införas i lotterilagen.

Beträffande *varuspelsautomater* får enligt nuvarande regler tillstånd att anordna spel på varuspelsautomater lämnas om spelet anordnas i samband med offentlig nöjestillställning, hotell- och restaurangverksamhet (med serveringstillstånd eller om det ändå kan antas att spelet utan olägenhet kan anordnas i samband med verksamheten) eller bingospel (25 §).

Regeringen föreslår att spel på varuspelsautomater skall få anordnas endast i samband med offentlig nöjestillställning i form av tivoli eller liknande. Det bör dock enligt regeringen öppnas en möjlighet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att i föreskrifter medge undantag från huvudregeln.

Regeringen anser vidare att den högsta insatsen på varuspelsautomater bör minskas något samtidigt som den görs enhetlig med vad som gäller för värdeautomater.

Regeringen föreslår därutöver att det för varuspelsautomater införs ett förbud mot inlösen av varuvinster mot en annan vara eller kontanter.

Värdeautomatspel får enligt nu gällande regler anordnas i samband med hotell- och restaurangverksamhet (med serveringstillstånd). Tillstånd får bara lämnas till ett företag som ägs av staten.

AB Svenska Spel har av regeringen givits tillstånd att anordna spel på 7 000 värdeautomater. Tillståndet gäller t.o.m. den 31 december 1999. I dagsläget är närmare 4 000 automater utställda.

Mot bakgrund av den begränsning som nu föreslås beträffande varuspelsautomater – bl.a. borttagande av möjligheten att placera varuspelsautomater i bingohallar – föreslår regeringen att värdeautomater skall få ställas ut även i bingohallar.

Regeringen föreslår vidare att högsta vinsten vid spel på värdeautomater sänks till etthundra gånger insatsen, där värdet av insatsen uppgår till högst 1/7 000 basbelopp per spel, dvs. en vinst på ca 500 kronor för år 1999, och att vinsterna från en värdeautomat, vilka betalas ut i form av värdebevis, i sin helhet får lösas in mot kontanter.

Ändringen i lotterilagen föreslås träda i kraft den 1 juli 1999 med vissa undantag. För 27 §, som bl.a. berör vinstens storlek på värdeautomater, föreslås ikraftträdandet bli den 1 oktober 1999. I fråga om sådana tillstånd att anordna spel på varuspelsautomater som har beviljats före den 1 juli 1999 föreslås äldre bestämmelser gälla till utgången av år 2000. Den som vid lagens ikraftträdande innehar en varuspelsautomat med tillstånd enligt 25 § får enligt förslaget inneha automaten utan tillstånd som avses i 28 § till utgången av år 2001.

Motionsförslag

I två motioner, Kr9 (fp) yrkande 1 delvis och Kr12 (v) yrkande 4, yrkas avslag på regeringens förslag till ändringar i lotterilagen.

I motion Kr12 (v) påpekas att effekten av förslaget, om det genomförs, i första hand torde vara att marknaden för varuspelsautomater begränsas till förmån för värdeautomater som i praktiken görs om till penningautomater, vilka medför större risk för spelberoende. Motionärerna anser att regeringen bör återkomma med förslag till ändringar av lagen när Lotterilagsutredningen kommit med sitt betänkande (yrkande 9).

Utskottets bedömning

Utskottet delar regeringens uppfattning att varuspelsautomater har sin traditionella plats på offentliga nöjeställningar i form av tivolin o.d. och att en begränsning till dessa platser är naturlig och motiverad av kontrollskäl.

Utskottet anser vidare att det är bra att det i lotterilagen införs ett förbud mot inlösen av varuvinster. Genom förbudet markeras att en varuspelsautomat inte får användas för något annat ändamål än det den är avsedd för. Vinsten skall inte utgöras av ett föremål, avsett att lösas in mot en annan vara eller kontanter.

Beträffande värdeautomater anser utskottet att den ändring av vinstsystemet som regeringen föreslår har stora förtjänster. Genom förslaget försvinner förfarandet med "svartväxling" dvs. i detta fall att värdebevis växlas mot kontanter. Förslaget innebär också att värdeautomaternas attraktionskraft ökar vilket på sikt kan förväntas medföra ett överskott som enligt det beslu-

tade vinstdelningssystemet kommer folkrörelsernas barn- och ungdomsverksamhet till godo.

Utskottet har inte något att erinra mot ändringarna i lotterilagen, vars syfte är att förhindra att varuspels- och värdeautomaterna används på ett sätt som inte varit avsett. Enligt utskottets mening bör ändringarna komma till stånd snarast möjligt. Utskottet gör därvid den bedömningen att resultaten av Lotterilagsutredningens nu pågående arbete inte bör avvaktas.

Utskottet tillstyrker således regeringens förslag till ändringar i lotterilagen och avstyrker motionerna Kr9 (fp) yrkande 1 i denna del och Kr12 (v) yrkandena 4 och 9.

Utskottet vill i sammanhanget nämna följande.

Utskottet har inhämtat att frågan huruvida det behövs föreskrifter, i enlighet med 30 § lotterilagen, om undantag från innehavsregleringen i 28 § första stycket och införselregleringen i 29 § lotterilagen i fråga om varuspelsautomater i yrkesmässig verksamhet för tillverkning, reparation eller liknande har uppmärksamrats inom Regeringskansliet. Sådana föreskrifter avses bli utfärdade i samband med att lagen om ändring i lotterilagen träder i kraft.

Skattefrågor (propositionens avsnitt 8)

Regeringens förslag

Regeringen föreslår att det statliga företag som får anordna kasinospel undantas från lotteriskatt och frikallas från skattskyldighet för inkomst med undantag för inkomst av näringsverksamhet som hänför sig till innehav av fastighet. Förslaget innebär en ändring i lagen (1991:1482) om lotteriskatt. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 1999.

Regeringen lägger också fram ett annat förslag till ändring i lagen om lotteriskatt. Detta förslag innebär att insatser och vinster som hänför sig till utländskt speldeltagande vid vadhållning i samband med hästtävlingar, där deltagande i vadhållningen efter tillstånd av regeringen kan ske även via utländsk trav- eller galopporganisation, inte skall beaktas när behållningen bestäms. Lagändringen föreslås tillämpas fr. o. m. den 1 april 1999.

Punktskatten på varuspelsautomater föreslås avskaffas. Förslaget innebär en ändring i lagen (1972:820) om skatt på spel. Ändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2001.

Motionsförslag

I konsekvens med sina yrkanden om avslag på införande av kasino och ändringar av lotterilagen har motionärerna bakom motionerna Kr12 (v) yrkandena 2 och 3 och Kr9 (fp) yrkande 1 delvis yrkat avslag även på regeringens förslag till ändringar i dels lagen om lotteriskatt, dels lagen om skatt på spel.

Regeringens förslag till *ändringar i lagen om skatt på spel* tillstyrks av utskottet, och motionerna Kr9 (fp) yrkande 1 delvis och Kr12 (v) yrkande 2 avstyrks.

Utskottet tillstyrker vidare regeringens förslag till *ändringar i lagen om lotteriskatt* och avstyrker såldes motionerna Kr9 (fp) yrkande 1 delvis och Kr12 (v) yrkande 3.

Övriga lotterifrågor

Tillstånd för föreningslivet att anordna spel på värdeautomater i bingo-hallar

Enligt 27 § första stycket lotterilagen (1994:1000) får tillstånd att anordna spel på värdeautomater ges om spelet anordnas i samband med hotell- och restaurangverksamhet med serveringstillstånd enligt alkohollagen (1994:1738). I det föregående har utskottet tillstyrkt regeringens förslag till ändring av 27 § första stycket lotterilagen med den innebörden att tillstånd till värdeautomatspel får ges även i det fall spelet anordnas i samband med bingospel. Enligt gällande lydelse av 27 § andra stycket får tillstånd att anordna spel på värdeautomater bara lämnas till ett spelföretag som ägs av staten.

I två motioner behandlas frågan om vem som skall kunna ges tillstånd att anordna värdeautomatspel i samband med bingospel.

Staten bör enligt motion Kr14 (kd) skapa goda möjligheter för föreningslivet att finansiera delar av sin verksamhet med lotterier och spel. Mot denna bakgrund föreslås i motionen att riksdagen skall göra ett tillkännagivande till regeringen om att föreningslivet skall kunna ges tillstånd att anordna värdeautomatspel i bingo-hallar (yrkande 5). Hela överskottet av detta spel bör tillfalla föreningslivet.

Riksdagen bör enligt motion Kr19 (m) som sin mening ge regeringen till känna att tillstånd till värdeautomatspel också skall kunna lämnas till folkrörelserna. Motionären anser att en sådan ordning skulle vara rimlig mot bakgrund av regeringens förslag i den aktuella propositionen att spel på värdeautomater skall få anordnas i samband med bingospel. Därigenom vill motionären garantera att överskottet på värdeautomatspelet i bingo-hallar kommer det lokala föreningslivet, som arrangerar bingospel, till godo.

Utskottet vill först påminna om att regeringen i propositionen har anfört att den nya – i propositionen föreslagna – möjligheten att anordna värdeautomatspel i bingo-hallar till en början bör utnyttjas i begränsad utsträckning. Regeringen har vidare gjort den bedömningen att ett överskott på 100 miljoner kronor kan förväntas om 500 värdeautomater placeras ut i bingo-hallar. I en senare framlagd proposition om en idrottspolitik för 2000-talet (prop. 1998/99:107) har regeringen uttalat som sin uppfattning att detta överskott om 100 miljoner kronor skall gå till idrottsrörelsen. Utskottet planerar att behandla den idrottspolitiska propositionen under hösten 1999.

Utskottet har inledningsvis i detta betänkande redovisat regeringens avsikt att tillsätta en utredning med uppdrag att redan till hösten 1999 lägga fram förslag till hur föreningslivets ställning på den svenska spel- och lotterimarknaden skall kunna stärkas. Utskottet erinrar om att riksdagen redan vid tidigare tillfällen uttalat sig om att föreningslivets ställning skall stärkas och vill med anledning av motionsyrkandena än en gång understryka att det är viktigt att folkrörelserna själva får möjlighet att bidra till sin egen finansiering genom att de ges tillräckligt goda förutsättningar att anordna lotterier. Den aviserade och snabba utredningen får nu till uppdrag att utreda och komma med förslag till hur föreningslivets ställning på spel- och lotterimarknaden kan stärkas.

Utskottet förutsätter att den aviserade utredningen om hur föreningslivets ställning på spelmarknaden kan stärkas skall resultera i konstruktiva förslag. Utskottet noterar att regeringens ambition är att skyndsamt bereda utredningsförslagen tillsammans med resultaten av Lotterilagsutredningens snart avslutade arbete.

Kommande utrednings- och beredningsarbete bör inte föregripas på det sätt som föreslås i motionerna. Dock menar utskottet att bl.a. de uppfattningar som framförts av Folkrörelsernas Samarbetsorgan för Lotteri frågor (FSL) i skrivelse till utskottet (dnr KrU 1998/99:91) bör finnas med som en del av underlaget när den av regeringen föreslagna utredningen studerar olika möjligheter att påverka fördelningen av spel- och lotterimarknaden i landet.

Enligt regeringens ovan redovisade uttalande i den idrottspolitiska propositionen skall överskottet från värdeautomaterna i bingohallarna destinerats till idrottsrörelsen.

De i propositionen föreslagna ändringarna av lotterilagen när det gäller automatspel har sin grund bl.a. i ett behov av att öka säkerheten och underlätta kontrollen av efterlevnaden av lagens bestämmelser. Utskottet anser att det är mycket angeläget att kontrollen och säkerheten kan hållas på en hög nivå. För det värdeautomatspel som AB Svenska Spel har tillstånd att anordna i samband med restaurang- och hotellverksamhet finns ett kontrollsystem, där varje värdeautomat är kopplad till en central dator hos AB Svenska Spel. Varje transaktion på värdeautomaterna registreras och kan avläsas av både AB Svenska Spel och Lotteriinspektionen. Utskottet anser att kontroll- och säkerhetsaspekterna är tungt vägande skäl för att värdeautomater i bingohallar skall drivas i AB Svenska Spels regi, varvid det befintliga, prövade och väl fungerande kontrollsystemet kan användas. Om annan anordnare anlitas i en framtid måste kontrollsystem av mycket hög kvalitet säkerställas.

Mot bakgrund av det anförda har utskottet funnit att riksdagen bör avslå förslagen i motionerna Kr14 (kd) yrkande 5 och Kr19 (m) om tillstånd för föreningslivet att anordna värdeautomatspel i samband med bingospel.

Antalet värdeautomater på hotell och restauranger

AB Svenska Spel har tillstånd att anordna spel på 7 000 värdeautomater placerade på hotell och restauranger med serveringstillstånd enligt alkohollagen (1994:1738). Ca 4 000 värdeautomater har nu placerats ut.

Fram till i dag har värdeautomaterna inte givit något överskott. Regeringen gör bedömningen att föreningslivets barn- och ungdomsverksamhet genom det kommande vinstdelningssystemet årligen kommer att kunna tillföras mer än 250 miljoner kronor när de 7 000 värdeautomaterna är utplacerade.

I motion Kr16 (mp) anför motionärerna att AB Svenska Spels utplacering av de totalt 7 000 värdeautomaterna måste påskyndas (yrkande 3).

Företrädare för Vänsterpartiet anser i motion Kr12 att det inte bör utplaceras fler värdeautomater än de 4 000 som i dag är utplacerade (yrkande 6).

Utskottet anser att det är angeläget att föreningslivets barn- och ungdomsverksamhet skall kunna tillföras de avsedda medlen genom vinstdelningssystemet. Mot denna bakgrund avstyrks motion Kr12 (v) yrkande 6.

Utskottet utgår från att AB Svenska Spel arbetar för en fortsatt utplacering enligt planerna och att antalet utplaceringar kommer att öka i takt med att varuspelsautomaterna försvinner. Med hänsyn till det anförda avstyrker utskottet motion Kr16 (mp) yrkande 3.

Högsta insats och vinst på värdeautomater

I motion Kr12 (v) föreslår motionärerna att en högsta insats på värdeautomater bör vara 5 kronor och att en högsta vinst bör vara 40 gånger insatsen, dvs. 200 kronor. Detta bör ges regeringen till känna (yrkande 8).

Enligt 27 § lotterilagen får värdet av spelarens insats vid spel på värdeautomater i dag uppgå till högst 1/6 500 basbelopp per spel, vilket motsvarar 5 kronor 60 öre. Värdet av högsta vinsten får i dag uppgå till högst tvåhundra gånger insatsen, vilket motsvarar 1 120 kronor. Av vinstens värde får i dag högst 100 kronor växlas mot kontanter. Utskottet har i det föregående tillstyrkt regeringens förslag till nytt vinstsystem, vilket bl.a. innebär att värdet av insatsen får uppgå till högst 1/7 000 basbelopp, vilket motsvarar 5 kronor 20 öre, och att högsta vinsten får uppgå till högst etthundra gånger insatsen, vilket motsvarar 520 kronor. Hela denna summa får växlas mot kontanter. Utskottet finner inte anledning att nu förorda att regeringen lägger fram förslag om en ytterligare sänkning av vinsttaket. Utskottet avstyrker därmed motion Kr12 (v) yrkande 8.

Högsta gräns för utdelning av vinstsumma m.m.

I motionerna 1997/98:Kr515 (mp) yrkande 1, från den allmänna motionstiden 1997, och So457 (mp) yrkande 2 föreslår motionärerna att den *högsta vinstsumma som får utdelas* från lotterier skall vara 3 miljoner kronor.

Utskottet anser att en sådan reglering som förordas i motionerna inte bör genomföras. Utskottet avstyrker därmed motionerna 1997/98:Kr515 (mp) yrkande 1 och So457 (mp) yrkande 2.

All vinst från lotterier som överstiger 3 miljoner kronor föreslås i motionerna 1997/98:Kr515 (mp) yrkande 2, från den allmänna motionstiden 1997, och So457 (mp) yrkande 3 gå till *välgörande ändamål* och fördelas av en ideell organisation, t.ex. Amnesty International.

I enlighet med vad som uttalats ovan beträffande motionsförslagen om högsta gräns för utdelning av vinstsumma anser utskottet att någon reglering

Åldersgräns för spel

Motionären bakom motion So211 (fp) hemställer att den nu pågående Lotterilagsutredningen skall få i uppdrag att överväga om en högre åldersgräns skall införas för spel, i varje fall för de spel som visat sig skapa de största sociala problemen (yrkande 1).

I 35 § lotterilagen anges att den som anordnar vadhållning i samband med hästtävling eller anordnar automatspel, roulettspel, tärningsspel eller kortspel inte får låta någon som är under 18 år delta i lotteriet. Denna åldersgräns är enligt utskottet väl vald. Utskottet har ovan tillstyrkt regeringens förslag att den som är under 20 år inte får ges tillträde till ett kasino. Utskottet anser att det inte finns anledning att ge Lotterilagsutredningen i uppdrag att se över frågan om en striktare åldersgräns för spel. Utskottet avstyrker motion So211 (fp) yrkande 1.

Samverkan mellan lotterimyndigheter i olika länder

Motionären bakom motion Kr522 (v) föreslår att Sverige tar initiativ till att ett samarbete mellan självständiga staters spel- och lotterimyndigheter inleds i syfte att lösa bl.a. frågor och problem som kan uppstå vid spel på Internet (yrkande 2).

Lotteriinspektionen skall enligt sin instruktion (1994:1452) följa och underrätta regeringen om utvecklingen på spel- och lotterimarknaden, nationellt och internationellt.

Utskottet har inhämtat att Lotteriinspektionen har ett stort antal internationella kontakter. Inspektionen har bl.a. deltagit i arbetet inom Gaming Regulators European Forum (GREF). Sverige och övriga EU-länder, förutom Italien, samt ett antal andra länder, bl.a. Ungern och Polen, är alla medlemmar i GREF och har antagit gemensamma regler för spel över Internet. Lotteriinspektionen har även deltagit i den världsomspännande organisationen International Association of Gaming Attorneys/International Association of Gaming Regulators (IAGA/IAGR) konferens för jurister och beslutsmyndigheter i spelvärlden. Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet motion Kr522 (v) yrkande 2.

Användning av ny teknik

I motion Kr16 (mp) anges att den snabba tekniska utvecklingen möjliggör nya spelformer och att folkrörelserna bör få möjlighet att ta del av den nya tekniken. Motionärerna hävdar att lotterilagen sätter hinder i vägen och att den därför bör ses över i detta avseende (yrkande 4).

Av Lotterilagsutredningens direktiv framgår att en övergripande översyn av lotterilagen skall göras och att utredningen skall lämna förslag till en teknikoberoende lagstiftning. Som skäl för översynen anges bl.a. att den tekniska utvecklingen och utvecklingen av nya produkter inom spelbran-

schen gör att det ständigt finns behov av att anpassa lotterilagen till nya spelformer.

Motionsförslaget får anses tillgodosett. Utskottet avstyrker därför motion Kr16 (mp) yrkande 4.

1998/99:KrU11

Reglering av hela automatspelsmarknaden

I motion Kr14 (kd) anser motionärerna att regeringen, efter det att Lotterilagsutredningen är klar, bör återkomma till riksdagen med förslag till hur hela automatspelsmarknaden skall regleras, styras och kontrolleras (yrkande 6).

I den nu aktuella propositionen har regeringen, på grundval av Lotterilagsutredningens delbetänkande (SOU 1998:144) Automatspel, lagt fram förslag till ändringar vad gäller varuspels- och värdeautomater. Dessa delar har regeringen ansett behöva prövas med förtur. Vissa andra frågor som tagits upp i betänkandet har regeringen ännu inte tagit ställning till. Även Lotterilagsutredningen har att ta upp fler frågor beträffande automatspel.

Utskottet förutsätter att regeringen återkommer till riksdagen med ytterligare förslag rörande automatspelsmarknaden efter det att Lotterilagsutredningen lagt fram sitt slutbetänkande. Mot denna bakgrund avstyrks motion Kr14 (kd) yrkande 6.

Konsekvensutredning om föreningslivets ekonomi

Motionärerna bakom motion Kr14 (kd) anser att regeringen bör göra en konsekvensutredning, när det gäller de ekonomiska effekterna för de föreningsdrivna bingo hallarna, i samband med systemomläggningen för varuspels- och värdeautomater (yrkande 7). Motionärerna anser att – om det skulle visa sig att systemomläggningen innebär avbräck för föreningslivet – regeringen snarast bör återkomma med förslag till kompensation.

Utskottet har ovan tagit ställning till om den av regeringen föreslagna utredningen, med uppdrag att ta fram förslag till hur föreningslivets ställning på den svenska spel- och lotterimarknaden kan stärkas, kan utvidga sitt uppdrag till att omfatta även frågan om folkrörelsernas ekonomi.

Utskottet har därvid ansett att utredningens uppdrag inte bör utvidgas med hänsyn till den korta tid som utredningen har till sitt förfogande. Utskottet har samtidigt ansett att detta inte utesluter att frågan om en mera vittomfattande utredning om folkrörelsernas ekonomi kan behöva övervägas senare när resultaten av den nu aktuella utredningen har presenterats och åtgärder grundade på dessa resultat genomförts. Utskottet förutsätter att effekterna av de nu behandlade ändringarna beträffande automatspel kommer att utvärderas utan att riksdagen gör något särskilt uttalande i frågan. Utskottet avstyrker motion Kr14 (kd) yrkande 7.

En sund spelmarknad

1. beträffande *ökning av folkrörelsernas andel av spel- och lotteri-marknaden*

att riksdagen avslår motionerna 1998/99:Kr14 yrkande 4, 1998/99:Kr15 yrkande 2, 1998/99:Kr16 yrkande 1, 1998/99:Kr512, 1998/99:Kr519 yrkande 6, 1998/99:Kr520 yrkande 3 och 1998/99:Fi504,

res. 1 (m, kd, c, fp)

2. beträffande *utvidgning av utredningen om folkrörelsernas andel av spel- och lotterimarknaden m.m.*

att riksdagen avslår motionerna 1998/99:Kr12 yrkande 7 och 1998/99:Kr521 yrkande 5,

res. 2 (v)

3. beträffande *överskott från kasinoverksamhet*

att riksdagen avslår motion 1998/99:Kr8 yrkande 5,

4. beträffande *vinstdelningssystemet*

att riksdagen avslår motionerna 1998/99:Kr18 yrkande 2, 1998/99:Kr274 yrkande 68, 1998/99:Kr518 yrkande 7 och 1998/99:Kr519 yrkande 10,

res. 3 (kd)

res. 4 (c)

5. beträffande *Lotteriinspektionen*

att riksdagen avslår motion 1998/99:Kr14 yrkande 8,

res. 5 (kd)

6. beträffande *överdrivet spelande*

att riksdagen avslår motionerna 1998/99:Kr8 yrkande 1, 1998/99:Kr9 yrkandena 2–5, 1998/99:Kr14 yrkande 2 och 1998/99:Kr15 yrkande 1,

res. 6 (kd, fp)

7. beträffande *åtgärder mot aggressiv marknadsföring*

att riksdagen avslår motion 1998/99:Kr14 yrkande 3,

res. 7 (v, kd)

Kasino m.m.

8. beträffande *fråga om avslag på förslaget till kasinolag*

att riksdagen avslår motionerna 1997/98:Kr504, 1998/99:Kr9 yrkande 1 i denna del, 1998/99:Kr12 yrkande 1, 1998/99:Kr14 yrkande 1, 1998/99:Kr16 yrkande 2, 1998/99:Kr504 och 1998/99:Kr522 yrkande 1,

res. 8 (v, kd, mp)

9. beträffande *huvudmannaskap*

att riksdagen med avslag på motionerna 1998/99:Kr8 yrkande 3 och 1998/99:Kr15 yrkande 3 antar regeringens förslag till kasinolag i vad avser 11 § med den ändringen att orden ”endast lämnas” skall ändras till ”lämnas endast”,

res. 9 (m)

res. 10 (fp)

10. beträffande *förbud mot överklagande*
att riksdagen med avslag på motion 1998/99:Kr8 yrkande 4 antar regeringens förslag till kasinolag i vad avser 17 §,

res. 11 (m) villk. res. 9

11. beträffande *antal kasinon*
att riksdagen med avslag på motion 1998/99:Kr8 yrkande 2 antar regeringens förslag till kasinolag i vad avser 3 §,

res. 12 (m)

12. beträffande *lokalisering av kasinon*
att riksdagen avslår motionerna 1998/99:Kr10, 1998/99:Kr11, 1998/99:Kr13, 1998/99:Kr17, 1998/99:Kr18 yrkande 3 och 1998/99:Kr501,

13. beträffande *åldersgräns för besökare*
att riksdagen med avslag på motion 1998/99:Kr7 yrkande 1 antar regeringens förslag till kasinolag i vad avser 4 § första stycket,

14. beträffande *registrering m.m. vid kasinobesök*
att riksdagen
dels antar regeringens förslag till kasinolag i vad avser 4 § andra stycket med den ändringen att stycket skall ha följande lydelse:
Inte heller får den som inte är känd och inte legitimerar sig ges tillträde till ett kasino.

dels med avslag på motionerna 1998/99:Kr7 yrkande 2, 1998/99:Kr15 yrkande 4 och 1998/99:Kr18 yrkande 1 antar regeringens förslag till kasinolag i vad avser 5–8 §§ med den ändringen att 6 § skall ha följande som *Utskottets förslag* betecknade lydelse:

Regeringens förslag

Utskottets förslag

6 §

Registret skall innehålla uppgift om besökarens namn, personnummer eller annat identifieringsnummer, *postadress samt uppgift om tidpunkt för besöket. Registret skall också innehålla ett fotografi av besökaren.*

Registret skall innehålla uppgift om besökarens namn, personnummer eller annat identifieringsnummer *samt postadress. Det skall också innehålla ett fotografi av besökaren samt uppgift om tidpunkt för besöket.*

res. 13 (fp)

15. beträffande *efterlevnaden av bestämmelsen om gallring av personuppgifter*
att riksdagen avslår motion 1998/99:Kr8 yrkande 6,

16. beträffande *vissa villkor för kasinospel*
att riksdagen antar regeringens förslag till kasinolag i vad avser 12 och 13 §§,

17. beträffande *kasinolagen i övrigt*
att riksdagen antar regeringens förslag till kasinolag i den mån den inte omfattas av vad utskottet hemställt under mom. 9, 10, 11, 13, 14 och 16,

18. beträffande *kameraövervakning*
att riksdagen med avslag på motionerna 1998/99:Kr9 yrkande 1 i denna del och 1998/99:Kr12 yrkande 5 antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1998:150) om allmän kameraövervakning,

Automatspel m.m.

19. beträffande *ändrade regler för automatspel*
att riksdagen med avslag på motionerna 1998/99:Kr9 yrkande 1 i denna del och 1998/99:Kr12 yrkandena 4 och 9 antar regeringens förslag till lag om ändring i lotterilagen (1994:1000),
res. 14 (v)

Skattefrågor

20. beträffande *ändring i lagen om skatt på spel*
att riksdagen med avslag på motionerna 1998/99:Kr9 yrkande 1 i denna del och 1998/99:Kr12 yrkande 2 antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1972:820) om skatt på spel,
res. 15 (v) villk. res. 8 och 14

21. beträffande *ändring i lagen om lotteriskatt*
att riksdagen med avslag på motionerna 1998/99:Kr9 yrkande 1 i denna del och 1998/99:Kr12 yrkande 3 antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1991:1482) om lotteriskatt,
res. 16 (v) villk. res. 8

Övriga lotterifrågor

22. beträffande *tillstånd för föreningslivet att anordna spel på värdeautomater i bingohallar*
att riksdagen avslår motionerna 1998/99:Kr14 yrkande 5 och 1998/99:Kr19,
res. 17 (m, kd, fp)

23. beträffande *antalet värdeautomater på hotell och restauranger*
att riksdagen avslår motionerna 1998/99:Kr12 yrkande 6 och 1998/99:Kr16 yrkande 3,
res. 18 (v)

24. beträffande *högsta insats och vinst på värdeautomater*
att riksdagen avslår motion 1998/99:Kr12 yrkande 8,
res. 19 (v)

25. beträffande *högsta gräns för utdelning av vinstsumma*
att riksdagen avslår motionerna 1997/98:Kr515 yrkande 1 och 1998/99:So457 yrkande 2,

26. beträffande *del av vinst till välgörande ändamål*
att riksdagen avslår motionerna 1997/98:Kr515 yrkande 2 och 1998/99:So457 yrkande 3,

27. beträffande *högre åldersgräns för spel*
att riksdagen avslår motion 1998/99:So211 yrkande 1,

28. beträffande *samverkan mellan lotterimyndigheter i olika länder*
att riksdagen avslår motion 1998/99:Kr522 yrkande 2,

29. beträffande *användning av ny teknik*
att riksdagen avslår motion 1998/99:Kr16 yrkande 4,
30. beträffande *reglering av hela automatspelsmarknaden*
att riksdagen avslår motion 1998/99:Kr14 yrkande 6,
res. 20 (kd)
31. beträffande *konsekvensutredning om föreningslivets ekonomi*
att riksdagen avslår motion 1998/99:Kr14 yrkande 7.
res. 21 (kd)

1998/99:KrU11
Hemställan

Stockholm den 11 maj 1999

På kulturutskottets vägnar

Inger Davidson

I beslutet har deltagit: Inger Davidson (kd)*, Åke Gustavsson (s), Elisabeth Fleetwood (m), Agneta Ringman (s), Charlotta L Bjälkebring (v)*, Lennart Fridén (m), Eva Arvidsson (s), Jan Backman (m), Paavo Vallius (s), Lars Wegendal (s), Peter Pedersen (v)*, Dan Kihlström (kd)*, Ewa Larsson (mp)*, Birgitta Sellén (c), Lennart Kollmats (fp), Hillevi Larsson (s) och Roy Hansson (m).

*) Har ej deltagit i besluten under momenten 9–18

1. Ökning av folkrörelsernas andel av spel- och lotterimarknaden (mom. 1)

Inger Davidson (kd), Elisabeth Fleetwood (m), Lennart Fridén (m), Jan Backman (m), Dan Kihlström (kd), Birgitta Sellén (c), Lennart Kollmats (fp) och Roy Hansson (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken Fördelning av spel- och lotterimarknaden mellan staten och folkrörelserna (5.2) som börjar med "Utskottet konstaterar" och slutar med "Fi504 (m)" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att det är mycket viktigt att den utredning, som regeringen nu tillsätter för att ta fram förslag till hur folkrörelsernas ökning av spelmarknaden bör ske, snarast kommer med förslag. Utskottet anser att målet för utredningen skall vara att folkrörelsernas andel av spel- och lotterimarknaden skall ökas till den högre nivå som folkrörelserna hade tidigare. Mera bestående intäktsmöjligheter för folkrörelserna från spel- och lotterimarknaden bör skapas. Vad utskottet anfört bör riksdagen med anledning av motionerna Kr14 (kd) yrkande 4, Kr15 (fp) yrkande 2, Kr16 (mp) yrkande 1, Kr512 (s), Kr519 (m) yrkande 6, Kr520 (fp) yrkande 3 och Fi504 (m) som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *ökning av folkrörelsernas andel av spel- och lotterimarknaden*

att riksdagen med anledning av motionerna 1998/99:Kr14 yrkande 4, 1998/99:Kr15 yrkande 2, 1998/99:Kr16 yrkande 1, 1998/99:Kr512, 1998/99:Kr519 yrkande 6, 1998/99:Kr520 yrkande 3 och 1998/99:Fi504 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

2. Utvidgning av utredningen om folkrörelsernas andel av spel- och lotterimarknaden m.m. (mom. 2)

Charlotta L Bjälkebring och Peter Pedersen (båda v) anser

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken Fördelning av spel- och lotterimarknaden mellan staten och folkrörelserna (5.2) som börjar med "Utskottet anser med" och slutar med "det anförda" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser, i likhet med motionärerna bakom motionerna Kr521 (v) och Kr12 (v), att det statliga spelbolagets andel av spelmarknaden bör minskas och att större utrymme bör skapas för olika folkrörelser. Detta skulle enligt utskottet leda till att de snabba spelen med höga vinster inte tillåts öka ytterligare. Därigenom skulle antalet personer som utvecklar spelberoende kunna minska. Utskottet anser vidare att uppdraget för utredningen bör vidgas till att omfatta inte bara frågan om en ökning av folkrörelsernas andel på spelmarknaden utan även frågan om folkrörelsernas ekonomi med utgångspunkt bl.a. i att folkrörelserna inte skall bli beroende av spel för sin existens. Vad utskottet anfört bör riksdagen med bifall till motionerna Kr12 (v) yrkande 7 och Kr521 (v) yrkande 5 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *utvidgning av utredningen om folkrörelsernas andel av spel- och lotterimarknaden m.m.*

att riksdagen med bifall till motionerna 1998/99:Kr12 yrkande 7 och 1998/99:Kr521 yrkande 5 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

1998/99:KrU11

Reservationer

3. Vinstdelningssystemet (mom. 4)

Inger Davidson och Dan Kihlström (båda kd) anser

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken Vinstdelningssystemet (5.3) som börjar med "Utskottet anser" och slutar med "avstyrks därför" bort ha följande lydelse:

Riksdagen beslutade redan år 1996 att införa ett vinstdelningssystem. Detta system har dock ännu inte införts. Utskottet anser att detta är anmärkningsvärt och anser att riksdagen bör uttala att systemet bör bli verklighet snarast. Vad utskottet anfört bör riksdagen med bifall till motion Kr518 (kd) yrkande 7 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *vinstdelningssystemet*

att riksdagen med bifall till motion 1998/99:Kr518 yrkande 7 samt med anledning av motionerna 1998/99:Kr18 yrkande 2, 1998/99:Kr274 yrkande 68 och 1998/99:Kr519 yrkande 10 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

4. Vinstdelningssystemet (mom. 4)

Birgitta Sellén (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken Vinstdelningssystemet (5.3) som börjar med "Regeringen har" och slutar med "avstyrks därför" bort ha följande lydelse:

Vinstdelningssystemet skall enligt beslut av riksdagen kopplas till AB Svenska Spels vinst och, när det införs, utgå från ett belopp baserat på överskottet från värdeautomaterna, dvs. i dagsläget enligt regeringens senaste prognos ett belopp överstigande 250 miljoner kronor.

Utskottet konstaterar, i likhet med motionärerna bakom motion Kr18 (c), att föreningslivets andel av spelmarknaden i Sverige minskat kraftigt. Utskottet anser därför att man genom vinstdelningssystemet bör återföra de resurser till föreningslivet som förlorats. En överkompensation bör därför enligt utskottets mening ske genom att föreningslivets andel av AB Svenska Spels vinst inte baseras enbart på överskottet av värdeautomaterna utan sätts högre. Vad utskottet anfört bör riksdagen med bifall till motion Kr18 (c) yrkande 2 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *vinstdelningssystemet*

att riksdagen med bifall till motion 1998/99:Kr18 yrkande 2 samt med anledning av motionerna 1998/99:Kr274 yrkande 68, 1998/99:Kr518 yrkande 7 och 1998/99:Kr519 yrkande 10 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

1998/99:KrU11
Reservationer

5. Lotteriinspektionen (mom. 5)

Inger Davidson och Dan Kihlström (båda kd) anser

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken Lotteriinspektionen (5.4) som börjar med "Något sådant" och slutar med "Motionsyrkandet avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet saknar i den nu aktuella propositionen en systematisk genomgång av vilka ökade resurser som regeringen bedömer att Lotteriinspektionen behöver tillföras. Utskottet anser att en sådan redovisning bör göras i anslutning till att förslag om medelsberäkning för år 2000 framläggs för riksdagen. Vad utskottet anfört bör riksdagen med bifall till motion Kr14 (kd) yrkande 8 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 5 bort ha följande lydelse:

5. beträffande *Lotteriinspektionen*

att riksdagen med bifall till motion 1998/99:Kr14 yrkande 8 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

6. Överdrivet spelande (mom. 6)

Inger Davidson (kd), Dan Kihlström (kd) och Lennart Kollmats (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som under rubriken Överdrivet spelande (5.5) börjar med "Med hänsyn" och slutar med "yrkande 1" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill, i likhet med motionärerna bakom motionerna Kr9 (fp), Kr14 (kd) och Kr15 (fp), särskilt understryka vikten av att det för de spelberoende och deras anhöriga byggs upp en välfungerande organisation för rehabilitering och vård, att initiativ tas till utveckling av metoder för behandling och rehabilitering av spelberoende, att behandlingsresurser skapas, att berörda personalgrupper får utbildning om spelberoende och att Folkhälsoinstitutet ges i uppdrag att ta fram informationsmaterial om spelberoende. Det spelberoende som redan i dag förekommer motiverar extra insatser. Vad utskottet anfört bör riksdagen med bifall till motionerna Kr9 (fp) yrkandena 2–5 och Kr15 (fp) yrkande 1 och med anledning av motionerna Kr8 (m) yrkande 1 och Kr14 (kd) yrkande 2 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 6 bort ha följande lydelse:

6. beträffande *överdrivet spelande*

att riksdagen med bifall till motionerna 1998/99:Kr9 yrkandena 2–5 och 1998/99:Kr15 yrkande 1 samt med anledning av motionerna 1998/99:Kr8 yrkande 1 och 1998/99:Kr14 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

7. Åtgärder mot aggressiv marknadsföring (mom. 7)

1998/99:KrU11
Reservationer

Inger Davidson (kd), Charlotta L Bjälkebring (v), Peter Pedersen (v) och Dan Kihlström (kd) anser

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken Åtgärder mot aggressiv marknadsföring (5.6) som börjar med "Utskottet, som" och som slutar med "yrkande 3" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser, i likhet med motionärerna bakom motion Kr14 (kd), att en kartläggning av marknadsföringen på området behövs innan en ny spelform som kasino införs, särskilt med tanke på att en aggressiv marknadsföring kan väntas i och med att kasinospel tillåts. Utskottet anser därför att en sådan kartläggning omgående bör göras. Vad utskottet anfört bör riksdagen med bifall till motion Kr14 (kd) yrkande 3 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 7 bort ha följande lydelse:

7. beträffande *åtgärder mot aggressiv marknadsföring*
att riksdagen med bifall till motion 1998/99:Kr14 yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

8. Fråga om avslag på förslaget till kasinolag (mom. 8)

Inger Davidson (kd), Charlotta L Bjälkebring (v), Peter Pedersen (v), Dan Kihlström (kd) och Ewa Larsson (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken Tillåtande av kasinospel (6.1) som börjar med "Förslag om" och slutar med "en kasinolag" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att övervägande skäl talar för att kasinospel inte skall få anordnas i Sverige. De nackdelar som regeringen pekar på, framför allt risken för ett ökat spelberoende, väger så tungt att det inte finns förutsättningar för kasinospel i Sverige. Regeringens förslag att införa kasinospel i Sverige bör således avslås av riksdagen.

Regeringen beräknar att kasinoverksamheten årligen kommer att ge ett överskott på 200–300 miljoner kronor. Utskottet anser att denna beräkning är orealistisk. Det saknas en kostnadsanalys i propositionen. Regeringen nämner inget om behovet av ökade resurser till t.ex. polisen, som med införande av kasinospel kan förväntas få ytterligare ärenden att hantera. Även kostnader för åtgärder inom den sociala sektorn torde uppkomma. Det finns således enligt utskottets mening dolda kostnader för samhället om kasinospel tillåts.

Införande av kasinospel kommer enligt utskottets bedömning att medföra sociala skadeverkningar. Både Brottsförebyggande rådet (BRÅ) och Konsumentverket har framfört synpunkter som stöder detta. En utredning borde enligt utskottets mening ha tillsatts för att noga kartlägga de svenska spelvorna och utreda vilka åtgärder som kan minska trenden av ökat spelberoende, innan förslaget om etablering av kasinon i Sverige lades fram. Även den av Socialdepartementet beställda forskningsrapporten om spelberoende borde ha avvaktats.

Enligt propositionen har erfarenheterna utomlands varit att illegala spel minskat i omfattning när kasinon införs. Enligt utskottets mening finns det inga belägg, i form av forskningsresultat eller liknande, för detta. Tvärtom delar utskottet Brottsförebyggande rådets uppfattning att en legalisering av en farlig spelform kan leda till illegalt spel, eftersom den som vant sig vid kasinospel kan söka efter mer spännande och illegala alternativ. Utskottet anser vidare att kasinoverksamhet kan attrahera brottslingar och att det finns risk för att kriminella personer med kasinona som träffpunkt kan utveckla brottsliga nätverk och starta nya former av illegala spelverksamheter. Det finns vidare risk för att kasinona används för vadhållning och "penningtvätt". Alla preventiva åtgärder som föreslås för att kasinoverksamhet överhuvudtaget skall kunna fungera, t.ex. legitimering, registrering och allmän kameraövervakning, visar i sig att kasinomiljöer utgör olämpliga miljöer för dem som vistas där.

Enligt regeringens beräkningar kommer en fullt utbyggd kasinoverksamhet att skapa 600–700 arbetstillfällen i Sverige. Det finns enligt utskottets mening inte några belägg för att det skulle finnas ett uppdämt spelbehov i Sverige. En ny spelform kommer därför att tränga undan andra redan existerande spel. Det är mot bakgrund av detta rimligt att anta att restaurangkasinon kommer att drabbas av nedskärningar. De nya arbetstillfällena skulle dessutom i stor utsträckning komma att ligga i storstadsregionerna. Det är enligt utskottets bedömning i helt andra regioner som några hundra nya arbetstillfällen skulle utgöra ett märkbart tillskott.

Utskottet anser att införande av kasinospel medför en riskfylld investering av både pengar och människoliv och avvisar därför bestämt kasinon med spelvinster av internationellt jämförbar storlek som en ny intäkt för staten.

dels att utskottets hemställan under 8 bort ha följande lydelse:

8. beträffande *fråga om avslag på förslaget till kasinolag*
att riksdagen med bifall till motionerna 1997/98:504, 1998/99:Kr9 yrkande 1 i denna del, 1998/99:Kr12 yrkande 1, 1998/99:Kr14 yrkande 1, 1998/99:Kr16 yrkande 2, 1998/99:Kr504 och 1998/99:Kr522 yrkande 1 avslår regeringens framlagda förslag till kasinolag,

9. Huvudmannaskap (mom. 9)

Elisabeth Fleetwood, Lennart Fridén, Jan Backman och Roy Hansson (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken Huvudmannaskap m.m. (6.2) som börjar med "Riksdagen har, som" och slutar med "utskottets hemställan" bort ha följande lydelse:

Lagrådet har i sitt yttrande över regeringens förslag till lag om kasinospel påpekat att man inte utan vidare kan utgå från att ett statligt monopol skulle godtas av EG-domstolen. Utskottet delar Lagrådets uppfattning och avvisar därför bestämt att man i detta läge inför ett statligt spelmonopol på kasinon.

I Europa sköts kasinoverksamheten i de flesta fall av enskilda företag under statlig reglering och kontroll. Utskottet anser att detta bör gälla även i Sverige och att den som uppfyller kasinolagens krav och bedöms kunna

uppfylla de bestämmelser och villkor som behöver ställas upp för verksamheten skall kunna ges rätt att bedriva kasinoverksamhet.

Med tanke på att kasinolagen är skriven med utgångspunkt i att endast företag som i sin helhet ägs av staten skall få ges tillstånd bör lagen delvis ändras och kompletteras. Bland annat bör detta gälla regleringen av vilka krav som skall ställas på de företag som skall få anordna kasino, hur kontrollen skall ske och vilka skatteregler som bör gälla. Regeringen bör därför snarast, dock senast den 1 oktober 1999, återkomma med de förslag till ändringar och kompletteringar i kasinolagen m.m. som kan vara påkallade. Regeringen bör dessutom snarast utfärda en förordning, som reglerar förutsättningarna för att bedriva kasinon i Sverige.

Vad utskottet sålunda anfört bör riksdagen med anledning av motion Kr8 (m) yrkande 3 som sin mening ge regeringen till känna. Tills vidare och i avvaktan på ett sådant nytt förslag får den av utskottet förordade ordningen gälla.

dels att utskottets hemställan under 9 bort ha följande lydelse:

9. beträffande *huvudmannaskap*
att riksdagen

dels med anledning av motionerna 1998/99:Kr8 yrkande 3 i denna del och 1998/99:Kr15 yrkande 3 antar regeringens förslag till kasinolag i vad avser 11 § med den ändringen att paragrafen skall ha följande som *Reservanternas förslag* betecknad lydelse:

Regeringens förslag

Reservanternas förslag

11 §

Tillstånd att anordna kasinospel får *endast* lämnas till företag som i sin helhet, direkt eller indirekt, ägs av staten.

Tillstånd att anordna kasinospel får lämnas till företag som i sin helhet, direkt eller indirekt, ägs av staten *samt till enskilda företag*.

dels med anledning av motion 1998/99:Kr8 yrkande 3 i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om behovet av ytterligare reglering,

10. Huvudmannaskap (mom. 9)

Lennart Kollmats (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken Huvudmannaskap m.m. (6.2) som börjar med "Riksdagen har, som " och slutar med "utskottets hemställan" bort ha följande lydelse:

Regeringen föreslår att enbart staten skall kunna bedriva kasinoverksamhet. Statens andel av spelmarknaden har under senare tid ökat på folkrörelsernas bekostnad. Regeringens förslag skulle minska folkrörelsernas utrymme ytterligare i ett läge när folkrörelsernas andel av spelmarknaden snarare bör öka igen. Det kan därför enligt utskottets mening inte vara riktigt att staten skall konkurrera ut folkrörelserna ännu mer genom att ett statligt monopol införs i en sektor av spelmarknaden. Utskottet anser därför att

också folkrörelseägda företag skall få anordna kasinon och att samma regelverk, krav och tillsyn skall gälla oavsett huvudmannaskap.

Med tanke på att kasinolagen är skriven med utgångspunkt i att endast företag som i sin helhet ägs av staten skall få ges tillstånd bör lagen delvis ändras och kompletteras. Bland annat bör detta gälla regleringen av de krav som skall ställas på de folkrörelseägda företag som skall få anordna kasino, hur kontrollen skall ske och vilka skatteregler som bör gälla. Regeringen bör därför snarast återkomma med de förslag till ändringar och kompletteringar i kasinolagen m.m. som kan vara påkallade.

Vad utskottet sålunda anfört bör riksdagen med anledning av motion Kr15 (fp) yrkande 3 som sin mening ge regeringen till känna. Tills vidare och i avvaktan på ett sådant nytt förslag får den av utskottet förordade ordningen gälla.

dels att utskottets hemställan under 9 bort ha följande lydelse:

9. beträffande *huvudmannaskap*

att riksdagen

dels med anledning av motion 1998/99:Kr15 yrkande 3 i denna del och med avslag på motion 1998/99:Kr8 yrkande 3 antar regeringens förslag till kasinolag i vad avser 11 § med den ändringen att paragrafen skall ha följande som *Reservanternas förslag* betecknad lydelse:

Regeringens förslag

Reservanternas förslag

11 §

Tillstånd att anordna kasinospel får *endast* lämnas till företag som i sin helhet, direkt eller indirekt, ägs av staten.

Tillstånd att anordna kasinospel får lämnas till företag som i sin helhet, direkt eller indirekt, ägs av staten *samt till folkrörelseägt företag.*

dels med anledning av motion 1998/99:Kr15 yrkande 3 i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om behovet av ytterligare reglering,

11. Förbud mot överklagande (mom. 10)

Under förutsättning av bifall till reservation 9

Elisabeth Fleetwood, Lennart Fridén, Jan Backman och Roy Hansson (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken Huvudmannaskap m.m. (6.2) som börjar med "Utskottet tillstyrker" och slutar med "4 avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i konsekvens med sitt ställningstagande att kasinoverksamhet skall få bedrivas även av enskilda företag (reservation 9) att förslag och beslut som meddelas med stöd av kasinolagen skall få överklagas. Regeringens förslag till 17 § bör således avslås.

dels att utskottets hemställan under 10 bort ha följande lydelse:

10. beträffande *förbud mot överklagande*

att riksdagen med bifall till motion 1998/99:Kr8 yrkande 4 avslår regeringens förslag till lag om kasinolag i vad avser 17 §,

1998/99:KrU11
Reservationer

12. Antal kasinon (mom. 11)

Elisabeth Fleetwood, Lennart Fridén, Jan Backman och Roy Hansson (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken Antal kasinon som börjar med "Utskottet delar" och slutar med "till kasinolag)" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser, i likhet med motionärerna bakom motion Kr8 (m), att antalet kasinon inte skall begränsas till ett visst antal. Det bör i stället vara marknaden som avgör hur många kasinon som det skall finnas. Det är möjligt att Sverige inte är en tillräckligt stor marknad för mer än sex kasinon, men detta behöver enligt utskottets mening inte stadfästas i lag. Regeringens förslag till tredje paragraf bör därför enligt utskottet avslås av riksdagen.

dels att utskottets hemställan under 11 bort ha följande lydelse:

11. beträffande *antal kasinon*

att riksdagen med bifall till motion 1998/99:Kr8 yrkande 2

dels avslår regeringens förslag till lag om kasinolag i vad avser 3 §,

dels beslutar att 4–17 §§ i förslaget till kasinolag skall betecknas som 3–16 §§,

13. Registrering m.m. vid kasinobesök (mom. 14)

Lennart Kollmats (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken Registrering av besökare m.m. (6.6) som börjar med "Utskottet anser" och slutar med "utskottets hemställan" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill, i likhet med motionärerna bakom motion Kr15 (fp), framhålla vikten av individens rätt till personlig integritet. Utskottet anser således att någon registrering av besökare till ett kasino inte bör göras. Utskottet avstyrker därmed regeringens förslag till registrering. Utskottet anser dock i likhet med regeringen att besökaren skall legitimera sig.

dels att utskottets hemställan under 14 bort ha följande lydelse:

14. beträffande *registrering m.m. vid kasinobesök*

att riksdagen

dels antar regeringens förslag till kasinolag i vad avser 4 § andra stycket med den ändringen att stycket skall ha följande lydelse:

Inte heller får den som inte är känd och inte legitimerar sig ges tillträde till ett kasino.

dels med bifall till motionerna 1998/99:Kr7 yrkande 2 och 1998/99:Kr15 yrkande 4 samt med avslag på motion 1998/99:Kr18 yrkande 1 avslår regeringens förslag till kasinolag i vad avser 5–8 §§,

dels beslutar att 9–17 §§ i förslaget till kasinolag skall betecknas som 5–13 §§,

Charlotta L Bjälkebring och Peter Pedersen (båda v) anser

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken Ändringar i lotterilagen (7.2–7.4) som börjar med ”Utskottet delar” och slutar med ”och 9” bort ha följande lydelse:

Regeringen föreslår att den kontanta vinsten skall höjas till ca 500 kronor för värdeautomater. Detta innebär enligt utskottets mening att attraktionskraften ökar för dessa automater. Regeringen föreslår vidare att 500 värdeautomater skall tillåtas ställas ut i bingohallar.

Samtidigt föreslås att varuspelsautomater endast skall få anordnas i samband med offentliga nöjestillställningar i form av tivoli eller liknande.

En fördel med regeringens förslag kan enligt utskottets mening vara att överskottet från värdeautomaterna, som tillfaller föreningslivet och staten, förmodligen kommer att öka medan överskottet från varuspelsautomaterna, som huvudsakligen går till privata intressen, förmodligen kommer att minska.

Nackdelen med regeringens förslag, som enligt utskottets mening dock väger tyngre, är att de spelformer som föreslås öka är de som kan medföra dels en högre grad av spelberoende, dels negativa sociala konsekvenser. Dessutom ser utskottet allvarligt på att värdeautomaterna i praktiken blir rena penningautomater där hela vinsten kan lösas in mot kontanter.

Mot denna bakgrund anser utskottet att regeringens förslag till ändringar rörande automatspel i enlighet med motionerna Kr9 (fp) yrkande 1 i denna del och Kr12 (v) yrkande 4 bör avstyrkas.

I stället bör enligt utskottets mening med bifall till motion Kr12 (v) yrkande 9 begära att regeringen återkommer med förslag till ändringar av lotterilagen när Lotterilagsutredningen kommit med sitt slutbetänkande och när den forskargrupp, som på uppdrag av Socialdepartementet är klar med sin utredning om spelberoende.

dels att utskottets hemställan under 19 bort ha följande lydelse:

19. *beträffande ändrade regler för automatspel*

att riksdagen

dels med bifall till motionerna 1998/99:Kr9 yrkande 1 i denna del och 1998/99:Kr12 yrkande 4 avslår regeringens förslag till lag om ändring i lotterilagen (1994:1000),

dels med bifall till motion 1998/99:Kr12 yrkande 9 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om nytt förslag,

15. Ändring i lagen om skatt på spel (mom. 20)

1998/99:KrU11
Reservationer

Under förutsättning av bifall till reservationerna 8 och 14

Charlotta L Bjälkebring och Peter Pedersen (båda v) anser

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken Skattefrågor (propositionens avsnitt 8) som börjar med "Regeringens förslag" och slutar med "2 avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i konsekvens med sitt ställningstagande att inte tillåta kasinospel och att avslå ändringarna i lotterilagen att regeringens förslag till ändring i lagen om skatt på spel bör avslås.

dels att utskottets hemställan under 20 bort ha följande lydelse:

20. beträffande *ändring i lagen om skatt på spel*
att riksdagen med bifall till motionerna 1998/99:Kr9 yrkande 1 i denna del och 1998/99:Kr12 yrkande 2 avslår regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1972:820) om skatt på spel,

16. Ändring i lagen om lotteriskatt (mom. 21)

Under förutsättning av bifall till reservation 8

Charlotta L Bjälkebring och Peter Pedersen (båda v) anser

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken Skattefrågor (propositionens avsnitt 8) som börjar med "Utskottet tillstyrker" och slutar med "3 delvis" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser bl.a. i konsekvens med sitt ställningstagande att inte tillåta kasinospel att regeringens förslag till ändring i lagen om lotteriskatt bör avslås.

dels att utskottets hemställan under 21 bort ha följande lydelse:

21. beträffande *ändring i lagen om lotteriskatt*
att riksdagen med bifall till motionerna 1998/99:Kr9 yrkande 1 i denna del och 1998/99:Kr12 yrkande 3 avslår regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1991:1482) om lotteriskatt,

17. Tillstånd för föreningslivet att anordna spel på värdeautomater i bingohallar (mom. 22)

Inger Davidson (kd), Elisabeth Fleetwood (m), Lennart Fridén (m), Jan Backman (m), Dan Kihlström (kd), Lennart Kollmats (fp) och Roy Hansson (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken Tillstånd för föreningslivet att anordna spel på värdeautomater i bingohallar som börjar med "Utskottet förutsätter" och slutar med "med bingospel" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att inte endast ett av staten ägt företag skall kunna ges tillstånd att anordna värdeautomatspel i samband med bingospel. Utskottet anser att motsvarande tillstånd även bör kunna ges

till föreningslivet. Genom en sådan ordning skulle överskottet från värdeautomatspel i samband med bingospel kunna tillfalla de lokala föreningar som anordnar bingospelen. Därigenom skulle också den statliga dominansen på spelmarknaden minskas och en monopolsituation när det gäller värdeautomatspel undvikas.

Utskottet anser att regeringen bör låta utreda frågan om former för och reglering av värdeautomatspel anordnat av föreningslivet i samband med bingospel och därefter förelägga riksdagen förslag i frågan. Vad utskottet här anfört bör riksdagen med anledning av motionerna Kr14 (kd) yrkande 5 och Kr19 (m) som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 22 bort ha följande lydelse:

22. *beträffande tillstånd för föreningslivet att anordna spel på värdeautomater i bingohallar*
att riksdagen med bifall till motionerna 1998/99:Kr14 yrkande 5 och 1998/99:Kr19 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

18. Antalet värdeautomater på hotell och restauranger (mom. 23)

Charlotta L Bjälkebring och Peter Pedersen (båda v) anser

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken Antalet värdeautomater på hotell och restauranger som börjar med "Utskottet anser" och slutar med "yrkande 3" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att staten inte skall bidra till att öka omfattningen av sådana s.k. snabba spel som medför risk för större spelberoende i samhället.

Utskottet konstaterar att AB Svenska Spel har regeringens tillstånd att placera ut 7 000 värdeautomater på hotell och restauranger och att omkring 4 000 har placerats ut i dag. Utskottet anser att en gräns bör sättas vid det antal som redan har placerats ut. Regeringen bör därför besluta om ändring av tillståndet för AB Svenska Spel. Riksdagen bör med bifall till motion Kr12 (v) yrkande 6 och med avslag på motion Kr16 (mp) yrkande 3 som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet anfört.

dels att utskottets hemställan under 23 bort ha följande lydelse:

23. *beträffande antalet värdeautomater på hotell och restauranger*
att riksdagen med bifall till motion 1998/99:Kr12 yrkande 6 och med avslag på motion 1998/99:Kr16 yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

19. Högsta insats och vinst på värdeautomater (mom. 24)

1998/99:KrU11
Reservationer

Charlotta L Bjälkebring och Peter Pedersen (båda v) anser

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken Högsta insats och vinst på värdeautomater som börjar med "Enligt 27" och slutar med "yrkande 8" bort ha följande lydelse:

Som utskottet anför i det föregående (reservation 14) anser utskottet att spel med snabba och höga vinster inte bör få öka. Sådana spel bidrar till ett ökat spelberoende i samhället.

Utskottet anser att riksdagen med bifall till motion Kr12 (v) yrkande 8 bör begära att regeringen lägger fram förslag till ändring i lotterilagen med den innebörden att högsta insats och vinst bör sänkas till 5 respektive 200 kronor, dvs. maximalt 40 gånger insatsen. Därmed skulle den svenska regleringen av värdeautomatspel bättre stämma överens med vad som gäller i övriga nordiska länder.

dels att utskottets hemställan under 24 bort ha följande lydelse:

24. beträffande *högsta insats och vinst på värdeautomater*
att riksdagen med bifall till motion 1998/99:Kr12 yrkande 8 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

20. Reglering av hela automatspelsmarknaden (mom. 30)

Inger Davidson och Dan Kihlström (båda kd) anser

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken Regering av hela automatspelsmarknaden som börjar med "Utskottet förutsätter" och slutar med "yrkande 6" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att frågan om hela automatspelsmarknaden borde behandlas samlat i ett större sammanhang. Som situationen är nu har regeringen kommit till riksdagen med förslag om ändring av lotterilagen för att öka säkerheten och kontrollmöjligheterna vid automatspel utan att lotterilagsutredningen har hunnit avlämna sitt slutbetänkande och utan att några utredningar om konsekvenserna av förslagen gjorts. Dessutom har regeringen aviserat en ny utredning om hur föreningslivets ställning på spel- och lotterimarknaden skall kunna stärkas. Vidare har regeringen sagt i den nu aktuella propositionen att det tidigare beslutade vinstdelningssystemet snarast skall genomföras. Slutligen har regeringen i den idrottspolitiska propositionen uttalat som sin uppfattning att överskottet på värdeautomatspel i samband med bingospel skall gå till idrottsrörelsen. Utskottet har i det föregående tillstyrkt de i propositionen föreslagna förändringarna i lotterilagen då de problem som uppstått vid automatspel kräver en snabb lösning. Utskottet anser dock – i likhet med vad som anförs i motion Kr14 (kd) – att det behövs en diskussion om helheten på automatspelsmarknaden. Regeringen bör därför återkomma till riksdagen med förslag om hur hela automatspelsmarknaden skall regleras, styras och kontrolleras. Vid en sådan reglering bör goda förutsättningar skapas för föreningslivet att finansiera delar av sin verksamhet med hjälp av lotterier och spel. Vad utskottet här anför bör riksdagen

med bifall till motion Kr14 (kd) yrkande 6 som sin mening ge regeringen till känna.

1998/99:KrU11
Reservationer

dels att utskottets hemställan under 30 bort ha följande lydelse:

30. beträffande *reglering av hela automatspelsmarknaden*
att riksdagen med bifall till motion 1998/99:Kr14 yrkande 6 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

21. Konsekvensutredning om föreningslivets ekonomi (mom. 31)

Inger Davidson och Dan Kihlström (båda kd) anser

dels att den del av utskottets yttrande under rubriken Konsekvensutredning om föreningslivets ekonomi som börjar med "Utskottet har ovan " och slutar med "yrkande 7" bort ha följande lydelse:

Utskottet, som i det föregående har tillstyrkt regeringens förslag om ändrad lagreglering av automatspel, anser att regeringen noga bör följa upp och utreda konsekvenserna av de aktuella ändringarna när det gäller automatspel i föreningsdrivna bingoallar. Om systemomläggningen skulle visa sig innebära ekonomiska avbräck för föreningslivet, bör regeringen skyndsamt lägga fram förslag för riksdagen om kompensation till föreningslivet. Vad utskottet anför om konsekvensutredning m.m. bör riksdagen med bifall till motion Kr14 (kd) yrkande 7 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 31 bort ha följande lydelse:

31. beträffande *konsekvensutredning om föreningslivets ekonomi*
att riksdagen med bifall till motion 1998/99:Kr14 yrkande 7 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

1. Överskott från kasinoverksamhet (mom. 3)

Elisabeth Fleetwood, Lennart Fridén, Jan Backman och Roy Hansson (alla m) anför:

Vi förutsätter i likhet med utskottet att den föreslagna kasinoverksamhetens inverkan på den övriga spelmarknaden, regionalt och i landet som helhet, utvärderas efter en tids verksamhet.

Visar utvärderingen att kasinoverksamheten medfört negativa konsekvenser för den lokala och regionala spel- och lotteriverksamheten med minskade intäkter för idrottsorganisationer och andra ideella organisationer förutsätter vi att åtgärder vidtas så att en del av överskottet från kasinoverksamheten – såsom förordas i Kr8 (m) – förs till det lokala och regionala idrotts- och föreningslivet där kasinoverksamhet bedrivs.

2. Fråga om avslag på förslaget om kasinolag m.m. (mom. 8–18)

Inger Davidson (kd), Charlotta L Bjälkebring (v), Peter Pedersen (v), Dan Kihlström (kd) och Ewa Larsson (mp) anför:

Vi har i reservation 8 avstyrkt regeringens förslag att införa kasinon. Utskottets majoritet har däremot tillstyrkt detta förslag. I konsekvens med vårt avstyrkande av förslaget om kasinolag avstår vi från att delta i behandlingen av innehållet i regeringens förslag till kasinolag och lag om ändring i lagen (1998:150) om allmän kameraövervakning.

3. Registrering vid kasinobesök m.m. (mom. 14–15)

Elisabeth Fleetwood (m), Lennart Fridén (m), Jan Backman (m), Birgitta Sellén (c) och Roy Hansson (m) anför:

Vi anser att det är mycket viktigt att den personliga integriteten skyddas så långt som möjligt. Det är därför av stor betydelse att personuppgifterna och fotografierna som finns samlade i besöksregistren på kasinon används på ett korrekt sätt och enbart för att öka säkerheten inom respektive kasino. Det är vidare utomordentligt viktigt att bestämmelserna om gallring av dessa uppgifter och foton efterlevs och verkställs senast ett år efter det att uppgiften eller fotografiet registrerats. Vi förutsätter självfallet att detta är en del av den tillsynsverksamhet som Lotteriinspektionen har att utföra.

4. Samverkan mellan lotterimyndigheter i olika länder (mom. 28)

Charlotta L Bjälkebring och Peter Pedersen (båda v) anför:

I motion Kr522 (v) framhålls behovet av att etablera regler och former för spelsatsningar över nationella gränser. Svårigheterna att kontrollera att lagar

och regler efterlevs ökar i en alltmer globaliserad värld, där bl.a. möjligheterna till spel över Internet ökar. Det är viktigt att sådana frågor kan lösas i samarbete mellan självständiga stater så att inte överstatliga lösningar skall behöva tillgripas i större omfattning. Mot bakgrund av de internationella kontakter som Lotteriinspektionen har, avstår vi från att yrka bifall till motion Kr522 (v) yrkande 2. Vi förutsätter att Lotteriinspektionens internationella samarbete utvecklas, utan att riksdagen gör något särskilt uttalande i frågan.

1998/99:KrU11
Särskilda yttranden

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § Med kasinospel avses i denna lag roulettspel, tärningsspel, kortspel och liknande spel som anordnas i lokaler vilka huvudsakligen används för detta ändamål (ett kasino).

2 § Kasinospel får inte anordnas utan tillstånd.

Tillstånd till kasinospel får även omfatta spel på penningautomater och andra automatspel som avses i 6 § lotterilagen (1994:1000).

3 § Det får finnas högst sex kasinon.

Åldersgräns och legitimationskrav

4 § Den som är under 20 år får inte ges tillträde till ett kasino.

Den som inte är känd och inte legitimerar sig får inte heller ges tillträde till ett kasino.

Registrering

5 § Den som anordnar kasinospel skall föra ett register över besökarna på kasinot i syfte att förebygga och avslöja brott.

Registret får föras med hjälp av automatiserad behandling.

6 § Registret skall innehålla uppgift om besökarens namn, personnummer eller annat identifieringsnummer, postadress samt uppgift om tidpunkt för besöket. Registret skall också innehålla ett fotografi av besökaren.

7 § Bestämmelserna i personuppgiftslagen (1998:204) om rättelse och skadestånd gäller vid behandling av personuppgifter enligt denna lag.

8 § En uppgift eller ett fotografi i registret över besökare skall gallras senast ett år efter det att uppgiften eller fotografiet registrerats.

Förbud mot kreditgivning

9 § Den som anordnar kasinospel får inte lämna kredit för insatser i spelet.

Förbud för anställda

10 § Anställda eller funktionärer hos den som anordnar kasinospel får inte delta i något spel i ett kasino.

Beslut om tillstånd och övriga villkor

1998/99:KrU11

Bilaga

11 § Tillstånd att anordna kasinospel får endast lämnas till företag som i sin helhet, direkt eller indirekt, ägs av staten.

12 § Ett tillstånd att anordna kasinospel skall förenas med de särskilda villkor samt kontroll- och ordningsbestämmelser som behövs för att spelverksamheten skall bedrivas på ett från allmän synpunkt lämpligt sätt.

Beslutande myndighet

13 § Regeringen prövar frågor om tillstånd att anordna kasinospel.

Regeringen får överlåta åt Lotteriinspektionen att meddela villkor och bestämmelser enligt 12 §.

Tillsyn

14 § Lotteriinspektionen skall utöva tillsyn över att denna lag och de villkor och bestämmelser som har meddelats med stöd av lagen följs.

Återkallelse eller ändring

15 § Ett tillstånd att anordna kasinospel samt villkor och bestämmelser som har meddelats med stöd av denna lag får återkallas eller ändras, om villkoren eller bestämmelserna inte följs eller det annars finns skäl för det.

Frågor om återkallelse eller ändring prövas av regeringen eller, om frågan avser villkor eller bestämmelser som har meddelats av Lotteriinspektionen, av denna.

Avgifter

16 § Avgifter får tas ut i ärenden om tillstånd och tillsyn enligt denna lag. Regeringen meddelar föreskrifter om avgifterna.

Förbud mot överklagande

17 § Beslut som meddelats med stöd av denna lag får inte överklagas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1999.

Härigenom föreskrivs att 1, 4, 10 och 19 §§ lagen (1972:820) om skatt på spel skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*1 §¹

Spelskatt betalas enligt denna lag till staten för sådant roulettspel och spel på varuspelsautomater som kräver tillstånd enligt lotterilagen (1994:1000).

Spelskatt betalas enligt denna lag till staten för sådant roulettspel som kräver tillstånd enligt lotterilagen (1994:1000).

Kortspel och tärningsspel jämställs i denna lag med roulettspel.

4 §²

Skattskyldig är den som har tillstånd som avses i 1 §. I fråga om roulettspel och spel på varuspelsautomater med utrustning som upplåts av någon med fast driftställe inom landet, är dock den som upplåter utrustningen skattskyldig.

Skattskyldig är den som har tillstånd som avses i 1 §. I fråga om roulettspel med utrustning som upplåts av någon med fast driftställe inom landet, är dock den som upplåter utrustningen skattskyldig.

10 §³

Spelskatt för roulettspel tas ut, för varje kalendermånad då skattskyldighet föreligger, med

2 000 kronor för tillstånd som innebär rätt till spel på ett spelbord,

4 000 kronor för tillstånd som innebär rätt till spel på två spelbord,

9 000 kronor för tillstånd som innebär rätt till spel på tre spelbord,

18 000 kronor för tillstånd som innebär rätt till spel på fyra spelbord och med

25 000 kronor för tillstånd som innebär rätt till spel på fem spelbord.

Föreligger rätt till spel på flera spelbord än fem tas skatten för vart och ett av dessa bord ut med 5 000 kronor per månad.

Spelskatt för spel på varuspelsautomater tas ut med 1 500 kronor per varuspelsautomat för varje kalendermånad då skattskyldighet föreligger.

19 §⁴

Den som bedriver roulettspel eller spel på varuspelsautomater med utrustning som upplåtits till honom är ansvarig för spelskatt för vilken skattskyldighet åvilar upplåtaren och som denne inte betalat. När spelutrustning upplåts i flera led gäller motsvarande för en upplåtare som själv inte är skattskyldig.

Den som bedriver roulettspel med utrustning som upplåtits till honom är ansvarig för spelskatt för vilken skattskyldighet åvilar upplåtaren och som denne inte betalat. När spelutrustning upplåts i flera led gäller motsvarande för en upplåtare som själv inte är skattskyldig.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001.

¹ Senaste lydelse 1998:291.

² Senaste lydelse 1998:291.

³ Senaste lydelse 1998:291.

⁴ Senaste lydelse 1998:291.

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1991:1482) om lotteriskatt skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*1 §⁵

Lotteriskatt skall betalas enligt denna lag till staten för svenskt lotteri.

Skatt tas ut med 36 procent av den behållning som återstår sedan de sammanlagda vinster som betalats ut till vinnarna i lotteriet räknats av från de sammanlagda insatserna.

Skatt tas ut med 36 procent av den behållning som återstår sedan de sammanlagda vinster som betalats ut till vinnarna i lotteriet räknats av från de sammanlagda insatserna. *För vadhållning i samband med hästtävlingar, där deltagande i vadhållningen efter särskilt tillstånd av regeringen även kan ske via en utländsk trav- eller galopporganisation, skall inte insatser och vinster som hänför sig till det utländska speldeltagandet beaktas vid bestämmandet av behållningen.*

Med utbetalade vinster avses de vinster som betalats ut inom 90 dagar från skattskyldighetens inträde.

Skatt skall inte betalas för

1. sådant lotteri som avses i lagen (1972:820) om skatt på spel,
 2. sådant lotteri som avses i lagen (1991:1483) om skatt på vinstsparande m.m.,
 3. vinstdragning på här i landet utfärdade premieobligationer,
 4. lotteri som har anordnats av sådan sammanslutning som avses i 15 § lotterilagen (1994:1000),
 5. lotteri som har anordnats av *AB Svenska Spel eller helägt dotterbolag till detta bolag, eller*
 5. sådant lotteri och sådant spel enligt kasinolagen (1999:xxx) som har anordnats av företag som i sin helhet, direkt eller indirekt, ägs av staten, eller
 6. lotteri där vinsterna inte utgörs av pengar.
- Beteckningen lotteri har samma betydelse i denna lag som i 3 § lotterilagen (1994:1000).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1999. Bestämmelserna i 1 § andra stycket i sin nya lydelse tillämpas dock för tid från och med den 1 april 1999.

⁵ Senaste lydelse 1998:292.

Härigenom föreskrivs i fråga om lotterilagen (1994:1000)
dels att 2, 25, 27–31, 47 och 54 §§ skall ha följande lydelse,
dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 37 a §, av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

2 §

Lagen gäller inte svenska statens premieobligationslån.

Den tillämpas inte heller på automatspel som inte ger vinst eller ger vinst bara i form av frispel. Föreskrifter om sådant automatspel finns i lagen (1982:636) om anordnande av visst automatspel.

Den tillämpas inte heller på spel enligt kasinolagen (1999:xxx).

25 §⁶

Tillstånd att anordna spel på varuspelsautomater får lämnas, om

1. spelet anordnas i samband med

1. spelet anordnas i samband med
en offentlig nöjeställning i form av tivoli eller liknande,

*a) en offentlig nöjeställning,
b) hotell- och restaurangverksamhet, om det för rörelsen finns tillstånd till servering av spritdrycker, vin eller starköl enligt alkohollagen (1994:1738) eller om det ändå kan antas att spelet utan olägenhet kan anordnas i samband med verksamheten, eller*

c) bingospel,

2. värdet av spelarens insats uppgår till högst 1/6 000 basbelopp,

2. värdet av spelarens insats uppgår till högst 1/7 000 basbelopp,

3. värdet av högsta vinsten uppgår till högst 1/300 basbelopp,

4. varje spelautomat förses med tillståndshavarens namn *eller något annat kännetecken,*

4. varje spelautomat förses med tillståndshavarens namn,

5. det kan antas att spelautomaten inte kommer att användas för något annat ändamål än den enligt ansökan är avsedd för, och

6. det kan antas att god ordning kommer att råda inom den lokal eller på den plats där spelet skall bedrivas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela sådana föreskrifter om spelplats, speltid och märkning av spelautomaterna som avviker från första stycket 1 och 4.

⁶ Senaste lydelse 1996:1168. Med viss ändring av lagtexten i propositionen återger utskottet den korrekta lydelsen av paragrafen.

27 §⁷

Tillstånd att anordna spel på värdeautomater i andra fall än som avses i 26 § får ges, om

1. spelet anordnas i samband med hotell- och restaurangverksamhet, om det för rörelsen finns tillstånd till servering av spritdrycker, vin eller starköl enligt alkohollagen (1994: 1738),

2. värdet av spelarens insats uppgår till högst 1/6 500 basbelopp per spel,

3. värdet av högsta vinsten uppgår till högst tvåhundra gånger insatsen,

4. högst fem värdeautomater placeras på varje spelplats,

5. högst 100 kronor av vinstens värde får växlas mot kontanter,

6. värdet av vinsterna i spelet motsvarar minst 85 procent av insatsernas värde,

7. spelautomaterna kan kontrolleras genom tele- och databaserade kommunikationssystem,

8. varje spelautomat förses med tillståndshavarens namn eller något annat kännetecken,

9. det kan antas att spelautomaten inte kommer att användas för något annat ändamål än den enligt ansökan är avsedd för, och

10. det kan antas att god ordning kommer att råda inom den lokal eller på den plats där spelet skall bedrivas.

Tillstånd enligt första stycket får bara lämnas till ett spelföretag som ägs av staten.

1. spelet anordnas i samband med hotell- och restaurangverksamhet, om det för rörelsen finns tillstånd till servering av spritdrycker, vin eller starköl enligt alkohollagen (1994: 1738) eller i samband med bingo-spel,

2. värdet av spelarens insats uppgår till högst 1/7 000 basbelopp per spel,

3. värdet av högsta vinsten uppgår till högst etthundra gånger insatsen,

5. värdet av vinsterna i spelet motsvarar minst 85 procent av insatsernas värde,

6. spelautomaterna kan kontrolleras genom tele- och databaserade kommunikationssystem,

7. varje spelautomat förses med tillståndshavarens namn eller något annat kännetecken,

8. det kan antas att spelautomaten inte kommer att användas för något annat ändamål än den enligt ansökan är avsedd för, och

9. det kan antas att god ordning kommer att råda inom den lokal eller på den plats där spelet skall bedrivas.

28 §

Penningautomater, värdeautomater och skicklighetsautomater får innehas bara efter tillstånd.

Sådana automater får dock innehas utan särskilt tillstånd

1. av den som har tillstånd enligt 26 eller 27 § att anordna sådant automatspel, om automaten omfattas av speltillståndet,

2. av automatinnehavares dödsbo under en tid av längst ett år från dödsfallet och av automatinnehavares konkursbo längst intill dess konkursen har avslutats, eller

Penningautomater, värdeautomater, varuspelsautomater och skicklighetsautomater får innehas bara efter tillstånd.

1. av den som har tillstånd enligt 25, 26 eller 27 § att anordna sådant automatspel, om automaten omfattas av speltillståndet,

⁷ Senaste lydelse 1996:1168.

3. av den som har fått sitt tillstånd att inneha automaten återkallat, till dess att tre månader har förflutit från det att beslutet om återkallelsen vann laga kraft.

Tillstånd får förenas med särskilda villkor samt med kontroll- och ordningsbestämmelser.

29 §

Införsel till landet av penningautomater, värdeautomater och skicklighetsautomater är tillåten endast för den som har rätt att enligt 28 § första stycket eller andra stycket 1 inneha sådan automat.

Införsel till landet av penningautomater, värdeautomater, *varuspelsautomater* och skicklighetsautomater är tillåten endast för den som har rätt att enligt 28 § första stycket eller andra stycket 1 inneha sådan automat.

30 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva undantag från 28 § första stycket och 29 § i fråga om penningautomater, värdeautomater och skicklighetsautomater som innehas

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva undantag från 28 § första stycket och 29 § i fråga om penningautomater, värdeautomater, *varuspelsautomater* och skicklighetsautomater som innehas

1. på fartyg i internationell trafik för spel på fartyget, eller
2. i yrkesmässig verksamhet för tillverkning, reparation eller liknande.

31 §

I fråga om rätten att hantera oförtullade penningautomater, värdeautomater och skicklighetsautomater gäller lagen (1973:980) om transport, förvaring och förstöring av införselreglerade varor, m.m.

I fråga om rätten att hantera oförtullade penningautomater, värdeautomater, *varuspelsautomater* och skicklighetsautomater gäller lagen (1973:980) om transport, förvaring och förstöring av införselreglerade varor, m.m.

37 a §

En vinst som betalas ut i samband med spel på en varuspelsautomat får inte lösas in mot en annan vara eller mot kontanter av

1. den som anordnat lotteriet,
2. den som innehar den plats där lotteriet tillhandahålls,
3. den som bedriver näringsverksamhet där, eller
4. ombud för sådana personer som avses i 1–3.

47 §

Lotteriinspektionen prövar frågor om tillstånd enligt 28 § att inneha penningautomater, värdeautomater och skicklighetsautomater.

Lotteriinspektionen prövar frågor om tillstånd enligt 28 § att inneha penningautomater, värdeautomater, *varuspelsautomater* och skicklighetsautomater.

54 §⁸

Till böter eller fängelse i högst sex månader döms den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

1. olovligen anordnar lotteri, eller
2. olovligen innehar en penningautomat, värdeautomat eller skicklighetsautomat.

1. olovligen anordnar lotteri, eller
2. olovligen innehar en penningautomat, värdeautomat, *varuspelsautomat* eller skicklighetsautomat.

Till böter eller fängelse i högst sex månader döms också den som i yrkesmässig verksamhet eller annars i förvärvssyfte uppsåtligen främjar deltagande i ett utom landet anordnat lotteri, om främjandet särskilt avser deltagande från Sverige.

I ringa fall döms inte till ansvar.

Är brottet grovt döms till fängelse i högst två år.

1. Denna lag träder i kraft, i fråga om 27 § den 1 oktober 1999, och i övrigt den 1 juli 1999.

2. I fråga om sådana tillstånd att anordna spel på varuspelsautomater som har beviljats före den 1 juli 1999 gäller äldre bestämmelser till utgången av år 2000.

3. Den som vid lagens ikraftträdande innehar en varuspelsautomat med tillstånd enligt 25 § får inneha automaten utan tillstånd som avses i 28 § till utgången av år 2001.

⁸ Senaste lydelse 1998:1475.

Härigenom föreskrivs att det i lagen (1998:150) om allmän kameraövervakning skall införas en ny paragraf, 7 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 a §

*Tillstånd krävs inte för allmän
kameraövervakning i ett kasino
enligt kasinolagen (1999:xxx), om
övervakningen har till syfte att före-
bygga eller avslöja brott eller lösa
tvister om spel mellan spelare och
den som anordnar spelet.*

*Avlyssning eller upptagning av
ljud får inte ske utan tillstånd.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1999.

Sammanfattning.....	1
Propositionen.....	2
Motioner	2
Motioner väckta med anledning av propositionen	2
Motioner väckta under allmänna motionstiden 1997	5
Motioner väckta under allmänna motionstiden 1998.....	5
Ärendets beredning	6
Allmänt	6
Lotterilagsutredningen	6
Utskottet	7
En sund spelmarknad (propositionens avsnitt 5).....	7
Regeringens utgångspunkter (5.1).....	7
Fördelning av spel- och lotterimarknaden mellan staten och folkrörelserna (5.2).....	7
Vinstdelningssystemet (5.3)	10
Lotteriinspektionen (5.4)	11
Överdrivet spelande (5.5).....	12
Åtgärder mot aggressiv marknadsföring (5.6).....	14
Kasino (propositionens avsnitt 6).....	15
Allmän bakgrund.....	15
Tillåtande av kasinospel (6.1)	16
Huvudmannaskap m.m. (6.2)	18
Tillståndsgivning – antal kasinon och lokalisering (6.3).....	19
Antal kasinon	19
Lokalisering av kasinon	20
Tillåtna spelformer (6.4)	21
Åldersgräns för besökare (6.5)	21
Registrering av besökare m.m. (6.6)	21
Legitimationskrav för besökare	21
Registrering av besökare	22
Kameraövervakning (6.7).....	22
Spel på kredit, m.m. (6.8).....	23
Vissa villkor för kasinospel (6.9, jfr 6.7).....	23
Överdrivet spelande (6.10).....	24
Tillsyn (6.11).....	25
Kasinolagen i övrigt	25
Ändrade regler för automatspel (propositionens avsnitt 7)	25
Gällande rätt (7.1)	25
Ändringar i lotterilagen (7.2–7.4).....	26
Skattefrågor (propositionens avsnitt 8)	28
Övriga lotterifrågor	29
Tillstånd för föreningslivet att anordna spel på värdeautomater i bingohallar	29
Antalet värdeautomater på hotell och restauranger	30
Högsta insats och vinst på värdeautomater.....	31

Högsta gräns för utdelning av vinstsumma m.m.	31
Åldersgräns för spel	32
Samverkan mellan lotterimyndigheter i olika länder.....	32
Användning av ny teknik	32
Reglering av hela automatspelsmarknaden	33
Konsekvensutredning om föreningslivets ekonomi.....	33
Hemställan	34
Reservationer	38
1. Ökning av folkrörelsernas andel av spel- och lotterimarknaden (mom. 1), (m, kd, c, fp).....	38
2. Utvidgning av utredningen om folkrörelsernas andel av spel- och lotterimarknaden m.m. (mom. 2), (v)	38
3. Vinstdelningssystemet (mom. 4), (kd)	39
4. Vinstdelningssystemet (mom. 4), (c)	39
5. Lotteriinspektionen (mom. 5), (kd)	40
6. Överdrivet spelande (mom. 6), (kd, fp).....	40
7. Åtgärder mot aggressiv marknadsföring (mom. 7), (v, kd).....	41
8. Fråga om avslag på förslaget till kasinolag (mom. 8), (v, kd, mp).....	41
9. Huvudmannaskap (mom. 9), (m)	42
10. Huvudmannaskap (mom. 9), (fp)	43
11. Förbud mot överklagande (mom. 10), (m)	44
12. Antal kasinon (mom. 11), (m).....	45
13. Registrering m.m. vid kasinobesök (mom. 14), (fp)	45
14. Ändrade regler för automatspel (mom. 19), (v)	46
15. Ändring i lagen om skatt på spel (mom. 20), (v).....	46
16. Ändring i lagen om lotteriskatt (mom. 21), (v)	47
17. Tillstånd för föreningslivet att anordna spel på värdeautomater i bingohallar (mom. 22), (m, kd, fp)	47
18. Antalet värdeautomater på hotell och restauranger (mom. 23), (v).....	48
19. Högsta insats och vinst på värdeautomater (mom. 24), (v).....	48
20. Reglering av hela automatspelsmarknaden (mom. 30), (kd).....	49
21. Konsekvensutredning om föreningslivets ekonomi (mom. 31), (kd).....	50
Särskilda yttranden	51
1. Överskott från kasinoverksamhet (mom. 3), (m)	51
2. Fråga om avslag på förslaget om kasinolag, m.m. (mom. 8–18), (v, kd, mp).....	51
3. Registrering vid kasinobesök, m.m. (mom. 14–15), (m, c).....	51
4. Samverkan mellan lotterimyndigheter i olika länder (mom. 28), (v).....	51
Bilaga	
Propositionens lagförslag	53